

ХҮҮХДИЙН ӨВЧНИЙ ЦОГЦ МЕНЕЖМЕНТ

2 САРААС 5 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ӨВЧТЭЙ ХҮҮХЭД

ӨВЧТЭЙ ХҮҮХДИЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ

Үнэл, Ангил, Эмчилгээг Тогтоо

Аюултай Ерөнхий Шинжүүдийг Шалга	2
Дараа нь Гол Шинжүүдийн Талаар Асуу:	
Хүүхэд ханиалгаж байна уу?	3
Хүүхэд суулгаж байна уу?	4
Хүүхэд халуунтай байна уу?	5
Улаанбурхныг ангил	5
Хүүхэд чихний өвчинтэй байна уу?	6
Хүүхдэд хоолой залгиурын өвчин байна уу?	6
Дараа нь Тураал ба Цус Багадалтыг Шалга	7
Хүүхэд 2 Нас Хүрээгүй Бол Рахитыг Шалга	7
12 сараас дээш настай бол цагаан хорхойтох өвчнийг шалга	8
Тэгээд Дархлаажуулалт ба А Аминдэмийн Хангалтын Байдлыг Шалга	8
Бусад Өвчнүүдийг Үнэл	8

ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ

Гэртээ Эм Уулгахыг Эхэд Сурга

Тохирох антибиотик уулга	9
Сальбутамол	10
Д аминдэмийн Капсул	10
Парацетамол	10
Төмрийн Бэлдмэл	10
Мультивитамин	10
Цайрын бэлдмэл	10
Мебендазол	10

Хэсэг Газрын Халдварыг Гэртээ Эмчлэхийг Эхэд Заа

Нүдний Халдварыг Тетрациклины Нүдний Тосоор Эмчил	11
Чихээсээр Чихийг Хуурайшуул	11
Амны Шархлааг Генцианвиолетээр Эмчил	11
Ханиалга, Хоолойн Өвдөлт Дарах Хоргүй Зөвлөн Эм Хэрэглэ	11

Эдгээр Эмчилгээг Зөвхөн Эмнэлэгт Хий

Булчинд Тарих Антибиотик	12
Цусны Чихэр Багасахаас Сэргийл	12
А аминдэм	12

ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ, үргэлжлэл

Суулгалтад Шингэн Илүү Өг, Хооллолтыг Үргэлжлүүл

А Төлөвлөгөө: Суулгалтыг Гэртээ Эмчил	13
Б Төлөвлөгөө: Шингэн Алдалтыг ШСД-аар Эмчил	13
В Төлөвлөгөө: Шингэн Их Алдалтыг Яаралтай Эмчил	14

Өвчтэй Хүүхэд Бүрийг Шаардлагатай бол Дархлаажуул

14

Давтан Үзлэг, Эмчилгээ Хий

Уушгины Хатгалгаа	15
Ужиг Суулгалт	15
Цусан Суулгалт	15
Халууралт	15
Нүд буюу Амны Хүндрэлтэй Улаанбурхан	16
Чихний Халдвар	16
Хоолойн өвчин	16
Хооллолтын Бэрхшээл	16
Цус Багадалт	17
Тураал буюу Жин Бага	17
Цагаан хорхойтох	17
Рахит	17
Хавсарсан Хүндрэлгүй Хүнд Тураал	17

ЭХЭД ЗӨВЛӨ

Хоол

Хүүхдийн Хооллолтыг Үнэл	18
Хооллолтын Зөвлөмж	19
Хооллолтын Бэрхшээлийг Засах Талаар Зөвлө	20

Шингэн

Өвчний Турш Шингэн Илүү Өг	21
----------------------------------	----

Хэзээ Эргэж Үзүүлэх

Хэзээ ЭМА-д Эргэж Үзүүлэхийг Эхэд Зөвлө	21
---	----

Эхийн Өөрийн нь Эрүүл

Мэндийн Талаар Зөвлө	22
----------------------------	----

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

ӨВЧТЭЙ НЯРАЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ, ЭМЧИЛ

Үнэл, Ангил, Эмчилгээг Тогтоо

Маш Хүнд Өвчнийг Шалга	23
Дараа нь Шарлалтыг Шалга	24
Дараа Асуу: Нярай Суулгаж байна уу?	25
Дараа нь Хооллолтын Бэрхшээл буюу Тураалыг Шалга	26
Дараа нь Нярайн Дархлаажуулалтын Байдлыг Шалга	27
Рахитын Сэргийлэлт	27
К Аминдэм	27
Бусад Өвчнүүдийг Үнэл	27

Нярай Хүүхдийг Эмчил, Эхэд Зөвлө

Антибиотик Булчинд Тарь	28
Суулгалтыг Эмчлэхэд ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ Хүснэгт Үз	13-14
Үүсгэгчийн Эсрэг Уух Эмүүд	29
Өвчтэй Нярай Бүрийг Дархлаажуул	29
Хэсэг Газрын Халдварыг Гэртээ Эмчил	29
Хөхүүлэх Зөв Байрлал ба Хөхөө Зөв Үмхүүлэлт	30
Хөхөө Хэрхэн Саахыг Эхэд Зааж Сурга	30
Аягаар Хооллохыг Эхэд Зааж Сурга	31
Бага Жинтэй Нярайг Гэртээ дулаан Байлгахыг Эхэд Зааж Сурга	31
Нярай Хүүхдийн Гэрийн Асаргаа	32

Өвчтэй Нярайн Давтан Үзлэг, Эмчилгээ

Хэсэг Газрын Няргийн Халдвар	33
Шарлалт	33
Суулгалт	34
Хооллолтын Бэрхшээл	34
Тураал буюу Жин Бага	34
Ам Гэмтэх	34

ҮЗЛЭГИЙН МАЯГТУУД

НЯРАЙ ХҮҮХЭД	35
ӨВЧТЭЙ ХҮҮХЭД	37

ХҮҮХДИЙН НАСАНД ТОХИРОХ

ЖИНГИЙН МУРУЙ	39-40
---------------------	-------

ЭРҮҮЛ

МЭНДИЙН ЯАМ

НҮБ-ЫН ХҮҮХДИЙН САН

World Health Organization
Western Pacific Region
Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага

2 САРААС 5 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ӨВЧТЭЙ ХҮҮХДИЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ

ҮНЭЛ

ХҮҮХЭД ЯМАР ЗОВИУРТАЙГ ЭХЭЭС АСУУ

- Энэ өвчнөөр хүүхэд эмнэлэгт анх буюу давтан үзүүлж буйг тогтоо.
 - Хэрэв давтан үзлэг бол **ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ** хүснэгтийн давтан үзлэгийн зааврыг ашигла.
 - Хэрэв анхны үзлэг бол доорх дарааллаар хүүхдийг үнэл

АЮУЛТАЙ ЕРӨНХИЙ ШИНЖҮҮДИЙГ ШАЛГА

АСУУ:

- Хүүхэд уух буюу хөхөх чадвартай байна уу?
- Хүүхэд уусан бүхнээ бөөлжиж байна уу?
- Хүүхэд татсан уу? (Энэ өвчний үед)

АЖИГЛА:

- Хүүхэд унтаарсан буюу ухаангүй эсэхийг хар.

Хүүхдэд ямар нэг аюултай шинж байвал онцгой анхаарал хэрэгтэй. Үнэлгээг **ЯАРАЛТАЙ** төгсгөж гарааны эмчилгээг тэр дор нь хийж эмнэлэгт яаралтай хэвтүүл.

ТЭГЭЭД ГОЛ ШИНЖҮҮДИЙН ТАЛААР АСУУ:

Хүүхэд ханиалгасан буюу амьсгал саадтай юу? ҮНЭЛ

**ХЭРЭВ
ТИЙМ
БОЛ,
АСУУ:**
• Хэр удаан?

АЖИГЛА, СОНС, ТЭМТЭР:

- Амьсгалыг 1 минутад тоол.
- Цээж хонхолзохыг ажигла.
- Хяхтнаа амьсгалыг сонсож, ажигла.
- Шуугиант амьсгалыг сонсож, ажигла.

ХҮҮХЭД
ТАЙВАН
БАЙХ
ЁСТОЙ

**ХАНИАЛГА буюу
АМЬСГАЛ СААДТАЙ
ШИНЖ –ийг ангил**
(Шуугиантай амьсгалтай бол хүснэгт 1, шуугиантай амьсгалгүй бол хүснэгт 2-ыг ашигла)

Хэрэв хүүхдийн нас:	Амьсгал олшрох босго:
2 сараас	1 минутад 50 буюу түүнээс олон
12 сар хүртэл	
12 сараас	1 минутад 40 буюу түүнээс олон
5 нас хүртэл	

АНГИЛ

ӨВЧНИЙГ АНГИЛАХЫН ТУЛД УГ ХҮСНЭГТИЙН ТУХАЙН ХҮҮХЭД ДЭХ ШИНЖ ТЭМДГҮҮДЭД ХАМААРАГДАХ БҮХ ХЭСГҮҮДИЙГ АШИГЛАНА УУ

ШИНЖҮҮД

АНГИЛАЛ

ЭМЧИЛГЭЭГ ТОГТОО

ЭМЧИЛГЭЭ
(Хэвтэхийн өмнөх яаралтай эмчилгээг тодоор бичсэн)

Хүснэгт 1

<ul style="list-style-type: none"> • Ямар нэг аюултай ерөнхий шинж буюу • Цээж хонхолзох буюу • Тайван үедээ хяхтнаж амьсгалах. • Шуугиантай амьсгалах. 	Шуугиантай амьсгалтай УУШГИНЫ ХҮНД ХАТГАЛГАА БУЮУ МАШ ХҮНД ӨВЧИН	<ul style="list-style-type: none"> - Тохирох антибиотикийн эхний тунг өг. - Гуурс тэлэгч эмийн эхний тунг өг. - Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл*. - Цусны чихэр багасахаас сэргийлж эмчил.
<ul style="list-style-type: none"> • Амьсгал олшрох. • Шуугиантай амьсгалах 	Шуугиантай амьсгалтай УУШГИНЫ ХАТГАЛГАА	<ul style="list-style-type: none"> - Тохирох антибиотикийг 3-5 хоног өг. - Гуурс тэлэгч эм өг. - Хоргүй зөөлөн эмээр хоолойн өвдөлт, ханиалгыг эмчил. - Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө. - 2 хоноод давтан үзүүл.
<ul style="list-style-type: none"> • Маш хүнд өвчин буюу уушгины хатгалгааны шинжгүй. • Шуугиантай амьсгалах. 	Шуугиантай амьсгалтай УУШГИНЫ ХАТГАЛГААГҮЙ: ХАНИАД ШУУХИНАА	<ul style="list-style-type: none"> - 30-аас олон хоног ханиалгасан бол онош тодруулахаар хэвтүүл. - Хоргүй зөөлөн эмээр хоолойн өвдөлт, ханиалгыг эмчил. - Гуурс тэлэгч эм өг. - Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө. - Хэрэв сайжрахгүй бол 5 хоноод давтан үзүүл.

Хүснэгт 2

<ul style="list-style-type: none"> • Ямар нэг аюултай ерөнхий шинж буюу • Цээж хонхолзох буюу • Тайван үедээ хяхтнаж амьсгалах. 	УУШГИНЫ ХҮНД ХАТГАЛГАА БУЮУ МАШ ХҮНД ӨВЧИН	<ul style="list-style-type: none"> - Тохирох антибиотикийн эхний тунг өг. - Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл*. - Цусны чихэр багасахаас сэргийлж эмчил.
<ul style="list-style-type: none"> • Амьсгал олшрох. 	УУШГИНЫ ХАТГАЛГАА	<ul style="list-style-type: none"> - Тохирох антибиотикийг 3-5 хоног өг. - Хоргүй зөөлөн эмээр хоолойн өвдөлт, ханиалгыг эмчил. - Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө. - 2 хоноод давтан үзүүл.
<ul style="list-style-type: none"> • Маш хүнд өвчин буюу уушгины хатгалгааны шинжгүй. 	УУШГИНЫ ХАТГАЛГААГҮЙ: ХАНИАД ШУУХИНАА	<ul style="list-style-type: none"> - 30-аас олон хоног ханиалгасан бол онош тодруулахаар хэвтүүл. - Хоргүй зөөлөн эмээр хоолойн өвдөлт, ханиалгыг эмчил. - Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө. - Хэрэв сайжрахгүй бол 5 хоноод давтан үзүүл.

* Хэрэв хэвтүүлэх боломжгүй бол “Хүүхдийн Өвчний Цогц Менежмент” - д бичсэнээр хүүхдийг эмчил.

Хавсралт: Хэвтүүлэх боломжгүй газар ДЭМБ-ын зааврын дагуу эмнэлэгт эмчлэх эмчилгээг хийх.

ХҮҮХЭД СУУЛГАЖ БАЙНА УУ?

ХЭРЭВ ТИЙМ БОЛ

АСУУ:

- Хэр удаан?
- Баасанд нь цус байна уу?

АЖИГЛА, ТЭМТЭР:

- Хүүхдийн ерөнхий байдлыг ажигла. Хүүхэд:
 - Унтаарсан буюу ухаангүй байна уу?
 - Тайван бус ба цочромхой байна уу?
- Нүд нь хонхойсон эсэхийг ажигла.
- Хүүхдэд шингэн өг. Хүүхэд:
 - Ууж чадахгүй буюу уухдаа муу байна уу?
 - Цангасан, ховдоглон ууж байна уу?
- Хэвлийн арьсыг чимхээд тавихад арьсны хуниас арилахдаа:
 - Маш удаан (2 сек - ээс их)?
 - Удаан?
 - эсэхийг үнэл.

СУУЛГАЛТЫГ ангил

ШИНГЭН АЛДСАН бол

Дараах шинжүүдээс хоёр нь байвал:

- Унтаарсан буюу ухаангүй
- Нүд хонхойх
- Ууж чадахгүй буюу уухдаа муу
- Арьсны хуниас маш удаан арилах

ШИНГЭН ИХ АЛДАЛТ

- Хэрэв хүүхэд өөр хүнд өвчний ангилалд багтаагүй бол:
- Шингэн их алдалтын эмчилгээг хий (B төлөвлөгөө).

БУЮУ

- Хэрэв хүүхдэд өөр хүнд өвчин байвал:**
- **Замын турш ШСД - ны уусмал уулган хүүхдийг эхтэй нь эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хүргэ.**
- Хөхөө үргэлжлүүлэн хөхүүлэхийг эхэд зөвлө.**

- **Тухайн нутагт булчин задрах тахал гардаг ба хүүхэд 2 буюу түүнээс дээш настай бол антибиотик өг.**

Дараах шинжүүдээс хоёр нь байвал:

- Тайван бус, цочромхой
- Нүд хонхойх
- Цангасан, ховдоглон уух
- Арьсны хуниас удаан арилах

ШИНГЭН АЛДАЛТ

- Шингэн алдалттай хүүхдийг хоолло, шингэн уулга. (B төлөвлөгөө)
- Цайрын бэлдмэл өг

- Хэрэв хүүхэд өөр хүнд өвчтэй бол:**
- **Замын турш ШСД - ны уусмал уулгаж, хүүхдийг эхтэй нь эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хүргэ.**
- Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.
- 5 хоноод давтан үзүүл.

- Шингэн алдсан буюу их алдсан гэж ангилах шинж хангалтгүй.

ШИНГЭН АЛДАЛТГҮЙ

- Хүүхдийг гэрт нь хооллон, шингэн өгч эмчил. (A төлөвлөгөө)
- Цайрын бэлдмэл өг.
- Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.
- Сайжрахгүй бол 5 хоноод давтан үзүүл.

Хэрэв суулгалт 14 буюу түүнээс олон хоног үргэлжилсэн бол

- Шингэн алдалттай.

ХҮНД УЖИГ СУУЛГАЛТ

- Хүүхэд өөр хүнд өвчингүй бол эмнэлэгт хэвтүүлэхээс өмнө шингэн алдалтыг эмчил.
- Эмнэлэгт хэвтүүл.

- Шингэн алдалтгүй.

УЖИГ СУУЛГАЛТ

- УЖИГ СУУЛГАЛТТАЙ хүүхдийг хооллох талаар эхэд зөвлө.
- 5 хоноод давтан үзүүл.
- Мультивитамин ба цайрын бэлдмэл 14 хоног өг.
- А аминдэм өг.

Хэрэв баас цустай бол

- Баас цустай.

ЦУСАН СУУЛГАЛТ

- **Тохирох антибиотикийг 3 хоног өг.**
- 2 хоноод давтан үзүүл.
- Хэрэв хүүхэд 12 сар хүрээгүй эсвэл шингэн алдалттай, эсвэл сүүлийн 3 сард улаанбурхнаар өвчилсөн бол эмнэлэгт хэвтүүл.

ХҮҮХЭД ХАЛУУНТАЙ БАЙНА УУ?

(Бие халуун эсвэл халуун нь 37,5° C** буюу их)

ХЭРЭВ ТИЙМ БОЛ, АСУУ: <ul style="list-style-type: none"> Хэр удаан? Хэрэв 5 буюу түүнээс олон хоног халуурсан бол өдөр бүр халуурч байсан эсэх? Хүүхэд сүүлийн 3 сарын дотор улаанбурхнаар өвчилсөн үү? 	АЖИГЛА, ТЭМТЭР: <ul style="list-style-type: none"> Хүзүү хөшингийг ажигла, мэдэр. УЛААНБУРХНЫ шинжүүдийг ажигла. Үүнд: Түгээмэл тууралт ба Ханиалга, нус гоожих буюу нүд улайх шинжийн аль нэг. 	ХАЛУУРАЛТЫГ ангил	<ul style="list-style-type: none"> Аюултай ерөнхий шинжийн аль нэг буюу Хүзүү хөшингө 	МАШ ХҮНД ХАЛУУРАЛТ ӨВЧИН	<ul style="list-style-type: none"> Тохирох антибиотикийн эхний тунг өг. Цусны чихэр багасахаас сэргийлж хүүхдийг эмчил. Өндөр халуунд парацетамол өг. (38,5°С ба түүнээс дээш). Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
			<ul style="list-style-type: none"> 37,5°С буюу түүнээс дээш халуурсан 	ХАЛУУРАЛТ	<ul style="list-style-type: none"> Өндөр халуунд парацетамол өг. (38,5°С ба түүнээс дээш). Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө. Хэрэв халууралт намжихгүй бол 2 хоноод давтан үзүүл. Хэрэв 5 буюу түүнээс олон хоног халуурсан бол онош тодруулахаар эмнэлэгт хэвтүүл.
Хүүхэд одоо буюу сүүлийн 3 сар дотор улаанбурхнаар өвчилсөн бол:	<ul style="list-style-type: none"> Амны шархлааг хар. Тэр нь гүнзгий ба өргөн үү? Нүднээс нуух гарч буйг ажигла. Нүдний эвэрлэг бүдгэрсэн эсэхийг ажигла. 	Хэрэв одоо буюу сүүлийн 3 сар дотор УЛААНБУРХАНТСАН бол ангил	<ul style="list-style-type: none"> Аюултай ерөнхий шинжийн аль нэг буюу Эвэрлэг бүдгэрэх буюу Амны гүнзгий, өргөн шархлаа 	ХҮНД ХҮНДРЭЛ БҮХИЙ УЛААНБУРХАН***	<ul style="list-style-type: none"> А- аминдэм өг. Тохирох антибиотикийн эхний тунг өг. Хэрэв нүдний эвэрлэг бүдгэрсэн буюу нүд нуухтсан бол тетрациклины тос хэрэглэ. Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
			<ul style="list-style-type: none"> Нүднээс нуух гоожих буюу Ам шархлаатай 	НҮД БУЮУ АМНЫ ХҮНДРЭЛТЭЙ УЛААНБУРХАН***	<ul style="list-style-type: none"> А- аминдэм өг. Хэрэв нүднээс нуух гоожсон бол тетрациклины тосоор нүдний халдварыг эмчил. Хэрэв ам шархлаатай бол генцианвиолетээр эмчил. 2 хоноод давтан үзүүл.
			<ul style="list-style-type: none"> Сүүлийн 3 сард буюу одоо улаанбурхантсан бол 	УЛААНБУРХАН	<ul style="list-style-type: none"> А- аминдэм өг.

** Энэ нь суганы халуун юм. Шулуун гэдэсний халуун 0.5°С-аар их байдаг.

*** Улаанбурхны бусад хүндрэлүүд - уушгины хатгалгаа, хяхтнаа амьсгал, суулгалт, чихний халдвар, хоол тэжээлийн хямралыг бусад хүснэгтүүдэд ангилсан.

ХҮҮХЭД ЧИХНИЙ ӨВЧТЭЙ БАЙНА УУ?

ХЭРЭВ ТИЙМ БОЛ

АСУУ:

- Чих өвдөж байна уу?
- Чих булагтсан уу?
Хэрэв тийм бол, хэр удаан?

АЖИГЛА, ТЭМТЭР:

- Чихнээс булаг гарч буйг ажигла.
- Чихний ард хөндүүр, хавдсан эсэхийг тэмтэр.

ЧИХНИЙ ӨВЧНИЙГ ангил

• Чихний ард хавдсан, хөндүүр.	ХӨХЛӨГ УРГАЦГИЙН ҮРЭВСЭЛ	- Тохирох антибиотикийн эхний тунг өг. - Өвдөлтөнд парацетамолын эхний тунг өг. - Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
• Чих өвдөх буюу • Чихэнд булаг харагдах ба булаг гараад 14 хоноогүй.	ЧИХНИЙ ЦОЧМОГ ХАЛДВАР	- Тохирох антибиотикийг 5 хоног өг. - Өвдөлтөнд парацетамол өг. - Чихээсээр чихийг хуурайшуул. - 5 хоноод давтан үзүүл.
• Чихэнд булаг харагдах ба 14 хоногоос удаан гоожсон.	ЧИХНИЙ АРХАГ ХАЛДВАР	- Чихээсээр чихийг хуурайшуул. - Кюлоныг 14 хоног чихэнд дусаа. - 5 хоноод давтан үзүүл.

ХҮҮХДИЙН ХООЛОЙ ӨВДӨЖ БАЙНА УУ?

ХЭРЭВ ТИЙМ БОЛ

АСУУ:

- Хүүхэд юм залгахад эмзэглэж байна уу?

АЖИГЛА, ТЭМТЭР:

- Эрүүн доорх булчирхайнуудыг тэмтэр.
- Хоолойд нэвчдэс, идээ байгаа эсэхийг ажигла.

ХООЛОЙН ӨВЧНИЙГ ангил

• Ууж чадахгүй	ЗАЛГИУРЫН АРЫН БУГЛАА	- Тохирох антибиотикийн эхний тунг өг. - Өвдөлтөнд парацетамолын эхний тунг өг. - Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
• Эрүү хүзүүний булчирхай томрох • Хоолой залгиурт нэвчдэс /идээ/ үүсэх	ХООЛОЙ ЗАЛГИУРЫН ИДЭЭТ ҮРЭВСЭЛ	- Тохирох антибиотикийг 10 хоног өг. - Өвдөлтөнд парацетамол өг. - Хоолойг зайл. - 5 хоноод давтан үзүүл.
• Дээрх шинжүүд байхгүй ч залгахад хөндүүр, улайсан.	ЗАЛГИУРЫН ҮРЭВСЭЛ	- Өвдөлтөнд парацетамол өг. - Хоолойг зайл. - 5 хоноод давтан үзүүл.

ДАРАА НЬ ТУРААЛ БА ЦУС БАГАДАЛТЫГ ШАЛГА

АЖИГЛА, ТЭМТЭР:

- Илт хүнд тураалыг ажигла.
- Хоёр хөлд хаван шалга.
- Насанд тохирох жинг тодорхойл.
- Хэрэв хүүхэд 6 сар хүрсэн бол бугалганы тойргийг* хэмж
- Алганы цайлтыг ажигла. Энэ нь:
Хувхай цагаан уу?
Бага зэрэг цагаан уу?

ЦУС БАГАДАЛТ, МАРИАНЫ БАЙДЛЫГ ангил

ХҮҮХЭД 2 НАС ХҮРЭЭГҮЙ БОЛ РАХИТЫГ ШАЛГА

АСУУ:

- Хөхөө хөхөх, унтаж байхдаа хөлөрч байна уу?
- Шээсний үнэр өөрчлөгдсөн үү?

АЖИГЛА, ТЭМТЭР, ШАЛГА:

- Хүүхдийн гавлын яс зөөлөрсөн эсэхийг тэмтэр.
- “Сампингийн эрх”-ийн шинж
- Булчингийн хүчдэл суларсан эсэхийг шалга.

РАХИТЫГ ангил

- Илт хүнд тураал буюу
- Хоёр хөл хавантай буюу
- Бугалганы тойрог 110 мм-ээс бага
- Алга хувхай цагаан

ХҮНД ТУРААЛ БУЮУ ХҮНД ЦУС БАГАДАЛТ

- Цусны чихэр багасахаас сэргийлж эмчил.
- Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.

- Алга бага зэрэг цайсан буюу
- Насанд тохирсон жин бага.

ЦУС БАГАДАЛТ БУЮУ ТУРААЛ (ЖИН БАГА)

- Хүүхдийн тэжээлийн байдлыг үнэлэх ба ЭХЭД ЗӨВЛӨ хүснэгтийн ХООЛ нүдэнд буй хоолны зөвлөгөөг эхэд зөвлө.
- Хэрэв хооллолтын бэрхшээлтэй бол 5 хоноод давтан үзүүл.
- Хэрэв алга цайсан бол:
 - Төмрийн бэлдмэл өг.
- Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.
- Алга цайсан бол 14 хоноод дахин үзүүл.
- Хэрэв насанд тохирох жин бага бол 30 хоноод давтан үзүүл.

- Насанд тохирсон жин бага биш ба тураалын бусад шинжгүй.

ЦУС БАГА- ДАЛТГҮЙ БУЮУ ТУРААЛГҮЙ

- Хэрэв хүүхэд 2 нас хүрээгүй бол хүүхдийн хооллолтын байдлыг үнэлэн ЭХЭД ЗӨВЛӨ. Хүснэгтийн ХООЛ нүдэнд буй хооллолтын зөвлөгөөг эхэд зөвлө.
- Хэрэв хооллолтын бэрхшээлтэй бол 5 хоноод давтан үзүүл.

- Дурьдсан шинжүүдээс хоёр нь байвал:
- Гавлын яс зөөлөрсөн
- “Сампингийн эрх”-ийн шинж
- Булчингийн хүчдэл суларсан
- Хөхөө хөхөх, унтаж байхдаа хөлрөх
- Шээс эхүүн үнэртэй болох

РАХИТ

- Эмчилгээний тунгаар Д аминдэм өг.
- Нар агаарт гаргахыг эхэд зөвлө.
- 30 хоноод давтан үзүүл.

- Рахиттай гэж ангилах шинж хангалттай бус.

РАХИТГҮЙ

- Сэргийлэх тунгаар Д аминдэм өг.
- Нар агаарт гаргахыг эхэд зөвлө.

* Бугалганы тойрог хэмжих тууз байхгүй бол илт хүнд тураалыг ажигла.

12 САРААС ДЭЭШ НАСТАЙ БОЛ ЦАГААН ХОРХОЙТОХ ӨВЧНИЙГ ШАЛГА

АСУУ:

- Хүүхдийн хошног загатнадаг уу?
- Нойронд муу юу?
- Хорхой гарч байсан уу?

АЖИГЛА:

- Хошногны амсар, хярзан орчим улайсан буюу маажсан эсэхийг ажигла.

ЦАГААН ХОРХОЙТОХ ӨВЧНИЙГ АНГИЛ

<ul style="list-style-type: none"> • Хүүхдийн хошног загатнадаг буюу • Хорхой гарч байсан 	ЦАГААН ХОРХОЙТОХ	<ul style="list-style-type: none"> - Мебендазол өг. - Мультивитамин өг. - Эрүүл ахуйн зөвөлгөө өг. - 30 хоноод давтан үзүүл.
<ul style="list-style-type: none"> • Нойронд муу • Хошногны амсар, хярзан орчим улайсан буюу маажсан 	ЦАГААН ХОРХОЙТОЙ БАЙЖ БОЛЗОШГҮЙ	<ul style="list-style-type: none"> - Онош тодруулахаар шинжил. - Эрүүл ахуйн зөвөлгөө өг.
<ul style="list-style-type: none"> • Дээрх шинжүүдийн аль нь ч байхгүй 	ЦАГААН ХОРХОЙГҮЙ	<ul style="list-style-type: none"> - Эрүүл ахуйн зөвөлгөө өг.

ДАРАА НЬ ДАРХЛААЖУУЛАЛТ БА А АМИНДЭМИЙН ХАНГАЛТЫН БАЙДЛЫГ ШАЛГА

ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ТОВЛОЛ:

НАС	БЦЖ	ВАКЦИН	
Төрөхөд		Саа-1	ВГ-1
2 сартайд	Таван-1	Саа-2	
3 сартайд	Таван-2	Саа-3	
4 сартайд	Таван-3	Саа-4	
9 сартайд	УБ, У, ГХ-1		
2 настайд	УБ, У, ГХ-2, СХХТ (давтан)		

А АМИНДЭМИЙН ХАНГАЛТЫН БАЙДАЛ:

- Хүүхэд 6 сар ба түүнээс дээш настай юу?
- Хүүхэд сүүлийн 6 сар А аминдэм уусан уу?

БУСАД ӨВЧНҮҮДИЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ, ЭМЧИЛ

Хэзээ яаралтай дахин эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.

АЮУЛТАЙ ЕРӨНХИЙ ШИНЖИЙН АЛЬ НЭГ НЬ ИЛЭРСЭН ХҮҮХДИЙГ тохирох антибиотикийн эхний тун ба бусад яаралтай эмчилгээ хийсний дараа ЭМНЭЛЭГТ ХЭВТҮҮЛНЭ гэдгийг сана.

Тэмдэглэл: В Төлөвлөгөөгөөр шингэн сэлбэж аюултай шинжүүдийг арилгахад эмнэлэгт удаан хэвтэх шаардлагагүй.

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ

ҮНЭЛ, АНГИЛ ХҮСНЭГТЭД ТОДОРХОЙЛСОН ДАРААЛЛААР ЭМЧИЛГЭЭНҮҮДИЙГ ГҮЙЦЭТГЭ

ГЭРТЭЭ ЭМ УУЛГАХЫГ ЭХЭД ЗАА

Гэрээр уулгах эм бүрийг өгөхдөө доорх зааврыг мөрд.
Түүнчлэн эм тус бүрийн тунгийн хүснэгтэд бичсэн заавруудыг мөрд.

- Хүүхдийн жин буюу насанд тохирох эм ба түүний тунг тодорхойл.
- Хүүхдэд эм өгч буй шалтгааныг эхэд хэл.
- Тунг яаж хэмжихийг үзүүл.
- Эх өөрөө тунг хэмжих дадлага хийхийг ажигла.
- Хүүхдэд эмийн эхний тун өгөхийг эхээс хүс.
- Эмийг яаж өгөхийг нямбай тайлбарлаж, тэгээд эмийг савлаж, шошго бич.
- Хэрэв нэгээс олон эм өгөх бол эм тус бүрийг тоолж, тусгайлан савлаж өг.
- Хүүхдийн бие сайжирсан ч гэсэн уух эм, сиропыг эмчилгээний курс дуустал уух ёстойг тайлбарла.
- Эхийг эмнэлгээс явахын өмнө зөвлөгөөг ойлгосныг нь шалга.

~ Тохирох антибиотик уулга

- УУШГИНЫ ХАТГАЛГАА, ЧИХНИЙ ХАЛДВАР БУЮУ МАШ ХҮНД ӨВЧИНД:
НЭГДҮГЭЭР СОНГОЛТЫН ЭМ: **АМОКСИЦИЛЛИН**
ХОЁРДУГААР СОНГОЛТЫН ЭМ: **МАКРОЛИД**

НАС буюу ЖИН	АМОКСИЦИЛЛИН өдөрт 2 удаа 3-5 хоног өг				МАКРОЛИД 5 хоног өг		
	Амоксациллин (25 мг/кг)-аар		Флемоксин солютаб* (25 мг/кг)-аар	Флемоклав** солютаб (30-60 мг/кг)-аар	Эритромицин өдөрт 4 удаа		Жозамицин (вильпрафен солютаб*) өдөрт 2 удаа
	ШАХМАЛ 250 мг	СИРОП 5 мл-т 125 мг	Уусдаг ШАХМАЛ 250 мг	Уусдаг ШАХМАЛ 250 мг	ШАХМАЛ 250 мг	СИРОП 5 мл-т 125 мг	Уусдаг ШАХМАЛ 1000 мг
2 сараас 12 сар хүртэл (4-10 кг)	1	10 мл	1	3-аас дээш сартайд 1	1/2	10 мл	Хэрэглэхгүй
12 сараас 5 нас хүртэл (10-19 кг)	2	20 мл	2	2	1	20 мл	1/4-1/2

* Уусдаг шахмалыг хэрэглэх нь илүү тохиромжтой

** клавуланатын хоногт хэрэглэх дээд тун нь 60мг/кг, клавуланы хүчил 15 мг/кг илүү байж болохгүй

- **ХООЛОЙНЫ ИДЭЭТ ҮРЭВСЭЛД:** Амоксациллиныг дээрх тунгаар наанадаж 10 хоног, дахилттай бол жозамицинийг өдөрт 2 удаа 10 хоног өг.
- **ЦУСАН СУУЛГАЛТАД:** ЦИПРОФЛОКСАЦИНЫГ УУЛГА

НАС буюу ЖИН	ЦИПРОФЛОКСАЦИН (15 мг/кг)-аар өдөрт 2 удаа 3 хоног өг.	
	ШАХМАЛ 250 мг	ШАХМАЛ 500 мг
6 сар хүртэл	1/2	1/4
6 сараас 5 нас хүртэл	1	1/2

- **БУЛЧИН ЗАДРАХ ТАХАЛД:**
НЭГДҮГЭЭР СОНГОЛТЫН ЭМ: **ТЕТРАЦИКЛИН**
ХОЁРДУГААР СОНГОЛТЫН ЭМ: **ЭРИТРОМИЦИН**

НАС буюу ЖИН	ТЕТРАЦИКЛИН Өдөрт 4 удаа 3 хоног өг	ЭРИТРОМИЦИН Өдөрт 4 удаа 3 хоног өг
	ШАХМАЛ 250 мг	ШАХМАЛ 250 мг
2 наснаас 5 нас хүртэл (10-19 кг)	1	1

ГЭРТЭЭ ЭМ УУЛГАХЫГ ЭХЭД ЗАА

Гэрээр уулгах эм бүрийг өгөхдөө доорх зааврыг мөрд.

Түүнчлэн эм бүрийн тунгийн хүснэгтэд бичсэн зааврыг мөрд.

~ Гуурс Тэлэгч Эм Өг

ГУУРСАН ХООЛОЙ ТЭЛЭГЧ ТҮРГЭН ҮЙЛЧИЛГЭЭТЭЙ ЭМ	
Сальбутамол цацах (0.1 мг/кг)	Сальбутамол 5 мл + 2 мл нэрмэл ус
Епинефрин (арьсан дор) (1:1000 = 0,1 %)	Биеийн 1 кг жинд 0,01 мл

НАС буюу БИЕИЙН ЖИН	УУЛГАХ САЛЬБУТАМОЛ Өдөрт 3 удаа, 5 хоног өг	
	2 мг	4 мг
2-12 сар хүртэл (<10 кг)	1/2	1/4
1-5 нас хүртэл (10-19 кг)	1	1/2

~ Д Амндэм Өг

1 капсулд 50 000 МЕ

~ Эмчилгээний тун:

- Даваа, Пүрэв гаригуудад тус бүр нэг капсулаар нийтдээ 7 удаа өг.

Хэрэв 50000 МЕ-тэй Д амндэм байхгүй бол Д амндэмийн бусад бэлдмэлээс тохирох тунгаар өг.

~ Сэргийлэх тун:

- Сард 1 капсул 2 нас хүртэл өг. 6, 7, 8, 9 дүгээр саруудад завсарлана.

Хэрэв 50000 МЕ-тэй Д амндэм байхгүй бол Д амндэмийн бусад бэлдмэлээс сэргийлэх (500 - 1000 МЕ) тунгаар өг.

~ Парацетамол Өг

- Өндөр халуун (> 38.5°C), чихний болон хоолойн өвдөлтөнд 6 цагаар халуун буурч, өвдөлт намдтал өг.

НАС буюу ЖИН	ПАРАЦЕТАМОЛ	
	ШАХМАЛ (100 мг)	ШАХМАЛ (500 мг)
2 сараас 3 нас хүртэл (4-<14 кг)	1	1/4
3 - аас 5 нас хүртэл (14-19 кг)	1 + 1/2	1/2

~ Төмрийн Бэлдмэл Өг

-14 хоногийн турш доорх тунгаар өдөрт нэг удаа өг.

НАС буюу ЖИН	ФОЛАТЫН ТӨМӨР ШАХМАЛ Сульфат төмөр 200 мг + 250 мкг Фолат (60 мг энгийн төмөр)	ТӨМРИЙН СИРОП Фумарат төмөр 5 мл-т 100 мг (1 мл-т 20 мг энгийн төмөр)
2-4 сар хүртэл (4-<6 кг)		1.00 мл (< 1/4 ц.х.)
4-12 сар хүртэл (6-<10 кг)		1.25 мл (1/4 ц.х.)
12 сараас 3 нас хүртэл (10-<14 кг)	1/2 шахмал	2.00 мл (<1/2 ц.х.)
3-5 нас хүртэл (14-19 кг)	1/2 шахмал	2.5 мл (1/2 ц.х.)

~ Цайрын бэлдмэл Өг

20 мг шахмал

2 сараас 6 сар хүртэлх - 1/2 шахмал

6 сар буюу дээш - 1 шахмалаар өдөрт 1 удаа 10-14 хоног өг

~ Мебендазол өг

1 шахмал 100 мг (2.5-3 мг/кг)

Цагаан хорхойтой хүүхдэд 1/2 шахмалаар 2 өдөр дараалан өг.

~ Мультивитамин Өг

ХЭСЭГ ГАЗРЫН ХАЛДВАРЫГ ГЭРЭЭР ЭМЧЛЭХИЙГ ЭХЭД ЗАА

- Ямар эмчилгээг яагаад хийх болсныг эхэд тайлбарла.
- Тохирох нүдэнд жагсаасан эмчилгээний дарааллыг тодорхойл.
- Эмнэлэг дээр эх эхний эмчилгээг хэрхэн хийж буйг ажигла (ханиалга, хоолойн өвчин дарах хоргүй зөөлөн эмнээс бусад).
- Эмчилгээг гэртээ хэдэн удаа хийхийг эхэд хэл.
- Хэрэв гэрийн эмчилгээнд нь хэрэгтэй бол эхэд тетрациклины тос буюу генцианвиолетыг өг.
- Эхийг эмнэлгээс явахын өмнө зөвлөгөөг хэрхэн ойлгосныг нь шалга.

~ **Нүдний Халдварыг Тетрациклины Нүдний Тосоор Эмчил**

- Хоёр нүдийг өдөрт 4 удаа цэвэрлэ.
 - Гараа угаа.
 - Цэвэр самбай ба ус ашиглан идээ, нуухыг зөөлөн арч.
- Тэгээд тетрациклины нүдний тосыг өдөрт 4 удаа хоёр нүдэнд хэрэглэ.
 - Доод зовхины дотор талд жаахан тос шах.
 - Гараа дахиад угаа.
- Улайлт арилтал эмчилгээг үргэлжлүүл.
- Өөр ямар нэг тос буюу дусаалга зэргийг хэрэглэж болохгүй.

* Кюнолон-Ципрофлоксацин, норфлоксацин буюу офлоксацины найрлагатай чихний дусаалга

~ **Чихийг Чихээсээр Хуурайшуул, Чихэнд Эм Дусаа**

Өдөрт 3-аас доошгүй удаа чихийг хуурайшуул.

- Ус татагч цэвэр хөвөн буюу даавууг нягт хуйлж чихээс хий.
- Чихээсийг хүүхдийн чихэнд хэсэг байлга.
- Чихээсийг нормогц эргүүлж ав.
- Чихэнд цэвэр чихээс дахин тавих ба чих хуурайштал эдгээр дарааллаар үйлдлийг давт
- Чихийг хуурайшуулсны дараа Кюнолон*ыг өдөрт 3 удаа 14 хоног чихэнд дусаа.

~ **Амны Шархлааг Генцианвиолетээр Эмчил**

Амны шархлааг өдөрт 2 удаа эмчил.

- Гараа угаа.
- Цэвэр, зөөлөн, хөвөн эдээр хуруугаа ороож, давстай усанд норгон хүүхдийн амыг угаа.
- Генцианвиолетын хагас сулруулсан уусмалыг аманд түрх.
- Гараа дахин угаа.
- Амны шарх эдгэрснээс хойш 2 хоногийн турш генцианвиолетыг үргэлжлүүлэн түрх.

~ **Ханиалга Намжаах, Хоолойн Өвдөлт Дарах Хоргүй Зөөлөн Эм Хэрэглэ**

- Санал болгох хоргүй зөөлөн эмчилгээ:
 - Зөвхөн хөхөөрөө нялхаст хөхний сүү
 - Аньсны ханд
 - Аньсны навчны ханд
 - Зөгийн балтай сүү
 - Чигатуссин
 - Читамон
- Хориглох хортой эмчилгээ:
 - Кодейн агуулсан эмүүд
 - Эфедрин
 - Гистамины эсрэг бэлдмэлүүд (Димедрол)
 - Антигриппин
 - Уротропин

ЭДГЭЭР ЭМЧИЛГЭЭГ ЗӨВХӨН ЭМНЭЛЭГТ* ХИЙ

- Яагаад эм өгч байгааг эхэд тайлбарла.
- Хүүхдийн нас буюу жинд тохирох тунг тогтоо.
- Ариун зүү ба тариур хэрэглэ. Тунг нарийн хэмж.
- Эмийг булчинд тарь.
- Хэрэв хүүхэд эмнэлэгт хэвтэж чадахгүй бол бэлэн заавруудыг мөрд.

~ Антибиотик Булчинд Тарь

ЭМНЭЛЭГТ ЯАРАЛТАЙ ХЭВТЭХ ХҮҮХЭД АНТИБИОТИК УУЖ ЧАДАХГҮЙ БОЛ:

- Ампициллин (50 мг/кг), гентамицин (7.5 мг/кг)-ы эхний тунг булчинд тарьж эмнэлэгт яаралтай хэвтүүл.

Ампициллин

- 500 мг-тай ампулд 2.1 мл ариун ус нэм (500мг/2.5мл)
- Хэрэв эмнэлэгт хэвтэх боломжгүй бол ампициллиныг 6 цаг тутам тарь

Гентамицин

- 7.5 мг/кг-аар хоногт нэг удаа тарь

НАС буюу ЖИН	АМПИЦИЛЛИН 500 мг-тай ампул	ГЕНТАМИЦИН 80 мг/2 мл ампул
2 сараас 4 сар хүртэл (4 - < 6 кг)	1 мл	0.5 - 1.0 мл
4 сараас 12 сар хүртэл (6 - < 10 кг)	2 мл	1.1 - 1.8 мл
1 наснаас 3 нас хүртэл (10 - < 15 кг)	3 мл	1.9 - 2.7 мл
3 наснаас 5 нас хүртэл (15 - 20 кг)	5 мл	2.8 - 3.5 мл

- Хэрэв дээрх антибиотیکیг тарих боломжгүй бол Амоксициллиныг 1 удаа 45 мг/кг-аар тооцож өдөрт 2 удаа 5 хоног уулга.

~ Цусны Чихэр Багасахаас Сэргийлж Хүүхдийг Эмчил

- Хэрэв хүүхэд хөхөө хөхөж чадаж байгаа бол:

Хүүхдээ хөхүүлэхийг эхээс хүс.

- Хэрэв хүүхэд хөхөө хөхөж чадахгүй боловч залгих чадвартай бол:

Хөхний саасан сүү буюу хөхний сүү орлуулагч өг.

Хэрэв эдгээрийн аль нь ч бэлэн байхгүй бол чихэртэй ус өг.

Явахынх нь өмнө 30-50 мл сүү, эсвэл чихэртэй ус өг.

Чихэртэй ус бэлдэхдээ: 4 цайны халбага (20 грамм) чихэр 200 мл цэвэр усанд уусга.

- Хэрэв хүүхэд залгиж чадахгүй бол:

Ходоодны хаймсуураар 50 мл сүү эсвэл чихэртэй ус өг.

~ А Амндэм Өг

- Сэргийлэх тун:

- Хүнд өвчнөөс сэргийлэхийн тулд бүх хүүхдэд А амндэм өг.
 - ◆ Эхний тунг 6 сартайд өг.
 - ◆ Дараагийн тунг 6 сар тутамд бүх хүүхдэд өг.

- Эмчилгээний тун:

- Улаанбурхан, ужиг суулгалтанд нэмэлт тун өг

- ◆ Хэрэв хүүхэд 1 сарын өмнө А амндэмийн сэргийлэх тун авсан бол нэмэлт тунг өгөхгүй.
- ◆ Хүүхдэд өгсөн А амндэмийн тунг картанд тогтмол тэмдэглэ

НАС	А АМИНДЭМИЙН КАПСУЛ		
	200 000 ME	100 000 ME	50 000 ME
6-12 сар хүртэл	1/2 капсул	1 капсул	2 капсул
12 сараас 5 нас хүртэл	1 капсул	2 капсул	4 капсул

* Эмнэлэг - сум, өрх, багийн түвшин дэх эрүүл мэндийн байгууллага

СУУЛГАЛТЫН ҮЕД ШИНГЭН ИЛҮҮ УУЛГАХ БА ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭН ХООЛЛО

(ЭХЭД ЗӨВЛӨХ ХҮСНЭГТ - ийн ХООЛ зөвлөгөөг үз)

~А Төлөвлөгөө: Суулгалтыг Гэртээ Эмчил

Гэрийн эмчилгээний 4 зарчмыг эхэд зөвлө. Үүнд: Шингэн илүү өг, Цайрын бэлдмэл өг, Үргэлжлүүлэн хоолло, Хэзээ эргэж үзүүлэх

1. ШИНГЭН ИЛҮҮ ӨГ (Хүүхэд уухын хэрээр)

~ ЭХЭД ЗӨВЛӨ:

- Хөхийг ойр ойрхон, удаан хөхүүл.
 - Хүүхэд зөвхөн хөхөөр хооллодог бол ШСД-ны уусмал буюу цэвэр усыг нэмж өг.
 - Хүүхэд нэмэгдэл хоолонд орсон буюу тэжээвэр бол дараагийн нэгийг буюу заримыг өг.
- Үүнд: ШСД - ны уусмал, хоолонд тулгуурласан шингэн (шингэлсэн шөл, будааны шүүс, тараг, хярам зэрэг шингэнүүд буюу буцалсан ус).

Хэрэв:

- Хүүхэд энэ үзлэгийн үед Б буюу В төлөвлөгөөгөөр эмчлэгдэж байсан бол.
- Суулгалт дордлоо ч хүүхэд эмнэлэгт ирж чадахгүй бол ШСД гэрт нь өгөх нь маш чухал.

~ ШСД - НЫ УУСМАЛ ЯАЖ НАЙРУУЛАХ БА ӨГӨХИЙГ ЭХЭД ЗААЖ, ТҮҮНД ГЭРТЭЭ ХЭРЭГЛЭХ 2 УУТ ШСД ӨГ.

~ ЕРДИЙН УУДАГ ШИНГЭН ДЭЭР НЬ НЭМЖ ЯМАР ХЭМЖЭЭНИЙ ШИНГЭН ӨГӨХИЙГ ЭХЭД ҮЗҮҮЛ. ҮҮНД:

2 нас хүртэл суулгалт бүрийн дараа буюу хооронд нь 50 - 100 мл
2 буюу түүнээс дээш настай суулгалт бүрийн дараа буюу хооронд нь 100 - 200 мл

ЭХЭД ЗӨВЛӨ:

- Шингэнийг аяганаас багаар ойр ойрхон шимүүлж өг.
- Хэрэв хүүхэд бөөлжвөл 10 минут хүлээ. Тэгээд илүү аажим үргэлжлүүлэн өг.
- Суулгалт зогсох хүртэл шингэнийг үргэлжлүүлэн өг.
- Цайрын бэлдмэл 14 хоног өг.

2. ЦАЙРЫН БЭЛДМЭЛ ӨГ (2 сараас 5 нас хүртэл)

3. ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭН ХООЛЛО

4. ХЭЗЭЭ ЭРГЭЖ

ҮЗҮҮЛЭХИЙГ ХЭЛЭХ

ЭХЭД ЗӨВЛӨ хүснэгтийг үз

~ Б Төлөвлөгөө: Шингэн алдалтыг ШСД-аар эмчил

Зөвлөсөн хэмжээний ШСД-ны уусмал 4 цагийн турш эмнэлэгт өг.

~ ЭХНИЙ 4 ЦАГТ ӨГӨХ ШСД-НЫ ХЭМЖЭЭГ ТОДОРХОЙЛ.

НАС*	4 сар хүртэл	4-12 сар хүртэл	12 сараас 2 нас хүртэл	2-5 нас хүртэл
ЖИН	< 6 кг	6 -< 10 кг	10 -< 12 кг	12 - < 20 кг
мл	200-450	450-800	800-960	960-1600

* Зөвхөн жинг мэдэхгүй үед насыг ашигла. ШСД –ны ойролцоо хэмжээг (мл) биеийн жинг (гр) 0.075-аар (75 мл) үржүүлж олж болно.

- Хэрэв хүүхэд ШСД-ыг дээрхээс илүү хэмжээгээр уухыг хүсвэл өг.
- Тэжээвэр, 6 сар хүртэлх хүүхдэд энэ хугацаанд мөн 100-200 мл буцалсан ус өг.

~ ШСД-НЫ УУСМАЛ ЯАЖ ӨГӨХИЙГ ЭХЭД ҮЗҮҮЛ

- Шингэнийг аяганаас бага, багаар байнга өг.
- Хэрэв хүүхэд бөөлжвөл 10 минут хүлээ.Тэгээд илүү аажим үргэлжлүүлэн өг.
- Хүүхдийг хүссэн цагт нь хөхүүл.

~ 4 ЦАГИЙН ДАРАА:

- Хүүхдийг дахин үнэлж, хүүхдийн шингэн алдалтыг ангил.
- Эмчилгээг үргэлжлүүлэх тохирох төлөвлөгөөг сонго.
- Хүүхдийг эмнэлэгт хооллож эхэл.

~ ХЭРЭВ ЭХ ЭМЧИЛГЭЭ ДУУСАХААС ӨМНӨ ЭМНЭЛГЭЭС ЯВАХ БОЛ:

- ШСД - ны уусмал гэртээ хэрхэн бэлтгэхийг түүнд үзүүл.
- Гэртээ 4 цагийн эмчилгээ дуустал өгөх ШСД - ны хэмжээг түүнд үзүүл.
- Шингэн нөхөхөд хүрэлцэхээр ууттай ШСД түүнд өг. Мөн А төлөвлөгөөнд зөвлөсөн 2 уутыг өг.
- Гэрийн эмчилгээний 3 зарчмыг тайлбарла.
- Цайрын бэлдмэл 14 хоног өг.

1. ШИНГЭН ИЛҮҮ ӨГ

2. ЦАЙРЫН БЭЛДМЭЛ ӨГ (2 сараас 5 нас хүртэл)

3. ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭН ХООЛЛО

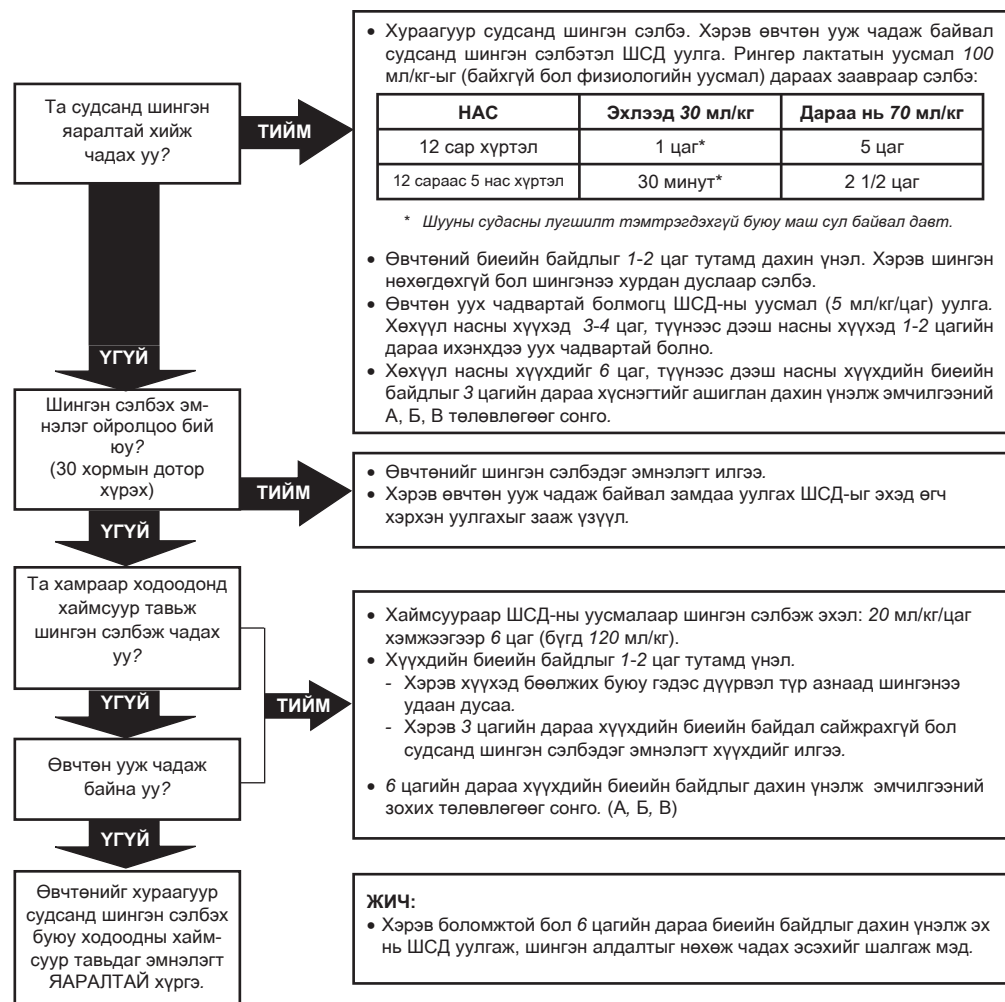
4. ХЭЗЭЭ ЭРГЭЖ ҮЗҮҮЛЭХИЙГ ХЭЛЭХ

СУУЛГАЛТАНД ШИНГЭН ИЛҮҮ УУЛГАЖ ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭН ХООЛЛО

(ЭХЭД ЗӨВЛӨХ хүснэгтийн ХООЛ зөвлөгөөг үз)

~ В Төлөвлөгөө: Шингэн Их Алдалтыг Яаралтай Эмчил

~ СУМНЫ ДАГУУ “ТИЙМ” БОЛ ХӨНДЛӨН, “ҮГҮЙ” БОЛ УРУУГАА ЯВ.

ӨВЧТЭЙ ХҮҮХЭД БҮРИЙГ ШААРДЛАГАТАЙ БОЛ ДАРХЛААЖУУЛ

ДАВТАН ҮЗЛЭГ, ЭМЧИЛГЭЭ ХИЙ

- ~ Давтан үзүүлж буй хүүхдийн эмчилгээ сувилгаанд бүх нүдэнд тэмдэглэсэн өмнөх ангиллыг ашигла.
- ~ Хэрэв хүүхдэд ямар нэг шинэ өвчин байвал **ҮНЭЛ,АНГИЛ** хүснэгтээр шинэ өвчнийг үнэл, ангил, эмчил.

~ УУШГИНЫ ХАТГАЛГАА буюу ШУУГИАНТАЙ АМЬСГАЛТАЙ УУШГИНЫ ХАТГАЛГАА

2 хоногийн дараа:

Хүүхдэд аюултай ерөнхий шинжүүдийг шалга. } **ҮНЭЛ, АНГИЛ**
Ханиалга буюу амьсгал саадтай хүүхдийг үнэл. } **хүснэгтийг хар**

Асуу:

- Хүүхдийн амьсгал цөөрсөн үү?
- Халуун нь буурсан уу?
- Хүүхэд хоолондоо сайжирсан уу?

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв **цээж хонхолдох буюу аюултай ерөнхий шинж байвал** тохирох антибиотикийн 2-р сонголтын эм өгөх буюу ампициллин, гентамицин булчинд тариад эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **амьсгалын тоо, халууралт, хооллолт урьдахтай адил, хүүхэд янзандаа байвал** тохирох антибиотикийн 2-р сонголтын эмээр сольж, 2 хоногийн дараа эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө. (Хэрэв хүүхэд сүүлийн 3 сард улаанбурхантсан бол эмнэлэгт хэвтүүл)
- ~ Хэрэв **амьсгал цөөрсөн, халуун буурсан, хоолонд сайн, хүүхэд сайжирсан бол** антибиотикийн 3-5 хоногийн эмчилгээг үргэлжлүүл.
- ~ Шуугиантай амьсгалтай бол 5 хоногийн эмчилгээг үргэлжлүүл

~ ЦУСАН СУУЛГАЛТ

2 хоногийн дараа:

Хүүхдийн суулгалтыг үнэл. > **ҮНЭЛ, АНГИЛ** хүснэгтийг хар.

Асуу:

- Хүүхдийн баас цөөрсөн үү?
- Баасанд нь цус багассан уу?
- Халуурах нь багассан уу?
- Хэвлийгээр өвдөх нь багассан уу?
- Хүүхэд хоолондоо сайжирсан уу?

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв хүүхэд **шингэн алдсан бол** шингэн сэлбэ.
- ~ Хэрэв хүүхдийн **суулгалтын тоо, баасан дахь цусны хэмжээ, халууралт, хэвлийн өвдөлт буюу хооллолт урьдахтай адил буюу дордсон бол** эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **суулгалтын тоо цөөрсөн, баасанд цус багассан, халуун буурсан, хэвлийн өвдөлт намжсан ба хоолондоо сайжирсан бол** тохирох антибиотик эмчилгээ, цайрын бэлдмэлийг дуустал үргэлжлүүлэн өг.

~ УЖИГ СУУЛГАЛТ

5 хоногийн дараа:

Асуу:

- Суулгалт зогссон уу?
- Хүүхэд хоногт хэдэн удаа суулгаж байна вэ?

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв **суулгалт зогсоогүй бол (хүүхэд одоо болтол хоногт 3 буюу олон суулгаж буй)** хүүхдийг бүрэн үнэл. Тохирох эмчилгээг хий. Дараа нь эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **суулгалт зогссон бол (хүүхэд хоногт 3-аас цөөн суулгаж буй)** хүүхдийн насанд тохирсон ердийн хоолоор хооллохыг эхэд зөвлө. Хүүхэддээ мультивитамин, цайрын бэлдмэлээ үргэлжлүүлэн өгөхийг эхэд хэл.

~ ХАЛУУРАЛТ

Халууралт 2 хоног үргэлжилж байвал:

Хүүхдийг дахин бүрэн үнэл > **ҮНЭЛ, АНГИЛ** хүснэгтийг хар.

Халууралтын бусад шалтгаануудыг үнэл.

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв хүүхдэд **аюултай ерөнхий шинж буюу хүзүүний хөшингө байвал** МАШ ХҮНД ХАЛУУРАЛТ ӨВЧИН ангиллаар эмчил.
- ~ Хэрэв **хүүхдийн халууралтын шалтгаан тодорхой байвал** үндсэн өвчнийг эмчил.
- ~ Хэрэв **халууралт 5 хоног үргэлжилсэн бол** онош тодруулахаар эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **шалтгаан тодорхойгүй халуураад байвал** 2 хоногийн дараа дахин үзүүлэхийг эхэд зөвлө. Хүүхдэд өгөх шингэн ба хоолны хэмжээг ихэсгэсэн эсэхийг лавла.

~ДАВТАН ҮЗЛЭГ, ЭМЧИЛГЭЭ ХИЙ

~Давтан үзүүлж буй хүүхдийн эмчилгээ сувилгаанд бүх нүдэнд тэмдэглэсэн өмнөх ангиллыг ашигла.

~Хэрэв хүүхдэд ямар нэг шинэ өвчин байвал ҮНЭЛ, АНГИЛ хүснэгтээр шинэ өвчнийг үнэл, ангил, эмчил.

~ НҮД буюу АМНЫ ХҮНДРЭЛТЭЙ УЛААНБУРХАН

2 хоногийн дараа:

Нүд улайлт ба нүднээс нуух гарахыг ажигла.
Амны шархлааг ажигла.
Амыг үнэрт.

Нүдний халдварын эмчилгээ:

- ~ Хэрэв **хүүхдийн нүднээс одоо болтол нуух гарч байгаа бол** нүдний халдварыг эх яаж эмчилж байсныг тайлбарлахыг эхээс хүс. Хэрэв эмчилгээ зөв байсан бол эмнэлэгт хэвтүүл. Харин буруу бол зөв эмчилгээг эхэд зааж сурга.
- ~ Хэрэв **нуухтахгүй боловч улайлт хэвээр бол** эмчилгээг үргэлжлүүл.
- ~ Хэрэв **нуухтахгүй, улайхгүй бол** эмчилгээг зогсоо.

Амны шархлааны эмчилгээ:

- ~ **Амны шархлаа хүндэрсэн буюу амнаас маш муухай үнэр гарч байвал** эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ **Амны шархлаа янзандаа буюу сайжирсан байвал** генцианвиолетын 5 хоногийн эмчилгээг үргэлжлүүл.

~ ХООЛОЙН ӨВЧИН

5 хоногийн дараа:

Хоолойн өвчнийг дахин бүрэн үнэл > ҮНЭЛ, АНГИЛ хүснэгтийг хар.

- ~ Хэрэв **хүүхэд ууж чадахгүй бол ЭМНЭЛЭГТ ЯАРАЛТАЙ** хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **хоолой залгиурын нэвчдэс, эрүү хүзүүний булчирхай том хэвээрээ бол** антибиотикийг соль. Хоолой зайлахыг үргэлжлүүл.
- ~ Хэрэв **өвдөлт намжсан буюу нэвчдэс багассан бол** эмчилгээг зөв хийж байгаа эхийг магт.
- ~ Антибиотик эмчилгээг 10 хоногоо дуустал үргэлжлүүлэхийг эхэд зөвлө.

~ ЧИХНИЙ ХАЛДВАР

5 хоногийн дараа:

Чихний өвчинг дахин бүрэн үнэл > ҮНЭЛ, АНГИЛ хүснэгтийг хар.
Хүүхдийн халууныг хэмж.

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв **хүүхдийн чихний ард хөндүүр хавдартай буюу өндөр халуурсан (38.5°C буюу их) бол** эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
- ~ **Чихний цочмог халдвар:** Хэрэв **чихний өвдөлт буюу булаг** хэвээр байвал тохирох антибиотикоор 5-аас цөөнгүй хоног эмчил. Чихийг чихээсээр хурайшуулахыг үргэлжлүүл.
- ~ **Чихний архаг халдвар:** Эх нь хүүхдийн чихэнд чихээс зөв хийж буй болон кюнолон дусаасан эсэхийг шалга. Түүнийг зөв үргэлжлүүлэн хийхийг дэмж. Боломжтой бол чих, хамар, хоолойн эмчид үзүүл.
- ~ Хэрэв **чихний өвдөлт намжсан буюу булаггүй бол** эмчилгээг зөв хийж байгаа эхийг магт. Хэрэв 5 хоногийн антибиотик эмчилгээ дуусаагүй бол үргэлжлүүлэн хэрэглэхийг эхэд зөвлө.

~ ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛ

5 хоногийн дараа:

Хооллолтыг дахин бүрэн үнэл > ЗӨВЛӨ хүснэгтийн дээд хэсэгт байгаа асуултуудыг хар.
Анхны үзлэгээр тогтоосон хооллолтын аливаа бэрхшээлийн талаар асуу.

- ~ Ямар нэг шинэ буюу үргэлжилж байгаа хооллолтын бэрхшээлийн талаар эхэд зөвлө. Хэрэв хоолонд эрс өөрчлөлт хийх зөвлөгөө эхэд өгсөн бол хүүхдээ дахин авч ирэхийг эхээс гуй.
- ~ Хэрэв хүүхдийн насанд тохирох жин бага, хүнд тураалтай бол эхний үзлэгээс 30 хоногийн дараа хүүхдийн жингийн өсөлтийг хэмжихийн тулд эргэж үзүүлэхийг эхэд хэл.

~ДАВТАН ҮЗЛЭГ, ЭМЧИЛГЭЭ ХИЙ

~Давтан үзүүлж буй хүүхдийн эмчилгээ сувилгаанд бүх нүдэнд тэмдэглэсэн өмнөх ангиллыг ашигла.

~Хэрэв хүүхдэд ямар нэг шинэ өвчин байвал ҮНЭЛ, АНГИЛ хүснэгтээр шинэ өвчнийг үнэл, ангил, эмчил.

~ ЦУС БАГАДАЛТ

14 хоногийн дараа:

- ~ Төмрийн бэлдмэл 2 сарын турш өг.
- ~ 14 хоног тутамд ирж үзүүлж, төмрийн бэлдмэл авахаар эргэж ирэхийг зөвлө.
- ~ Хэрэв 2 сарын дараа хүүхдийн алганы цайлт хэвээр бол онош тодруулахаар эмнэлэгт хэвтүүл.

~ ТУРААЛ БУЮУ ЖИН БАГА

30 хоногийн дараа:

Хүүхдийг жинлэж, жин нь нөхөгдсөн эсэхийг тогтоо.
Хооллолтыг дахин бүрэн үнэл > *ЗӨВЛӨ хүснэгтийн дээд хэсэгт байгаа асуултуудыг хар.*

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв *хүүхдийн жин нэмэгдэж байгаа бол* эхийг магтаж, зөвлөмжийн дагуу үрэлжлүүлэн хооллохыг дэмж.
- ~ Хэрэв *хүүхдийн жин бага хэвээр байгаа бол* хооллолтод холбоотой бэрхшээлийг илрүүлж эхэд зөвлө. 1 сарын дараа давтан үзүүлэхийг эхэд хэл. Хүүхэд хоолондоо сайжирч, биеийн жин тогтвортой нэмэгдтэл буюу хүүхдийн насанд тохирох жин хэвийн болтол хүүхдийг сар бүр үзэхээ үргэлжлүүл.

ЖИЧ:

Хэрэв хүүхдийн жин нэмэгдэхгүй буюу *буурч байгаа* гэж үзвэл хүүхдийг эмнэлэгт хэвтүүл.

~ РАХИТ

30 хоногийн дараа:

Хүүхдийг дахин бүрэн үнэл > ҮНЭЛ, АНГИЛ хүснэгтийг хар.

Хэрэв хүүхдийг:

- ~ *Рахиттай гэж ангилбал* зохих курс эмчилгээг хийлгэсэн тохиолдолд бусад шалтгаантай рахитыг сэжиглэж шинжлүүл.
- ~ *Рахитгүй гэж ангилбал* 2 сарын дараа Д аминдэмийг сэргийлэх тунгаар өг.

~ ЦАГААН ХОРХОЙТОХ ӨВЧИН

30 хоногийн дараа:

Хүүхдийг дахин бүрэн үнэл > ҮНЭЛ, АНГИЛ хүснэгтийг хар.

Хэрэв хүүхдийг:

- ~ *Хорхойтой гэж ангилбал* Мебендазол өг.
- ~ *Хорхойгүй гэж ангилбал* эрүүл ахуйн зөвөлгөө өг.

~ ХАВСАРСАН ХҮНДРЭЛГҮЙ ХҮНД ТУРААЛ

2 сарын турш 7 хоног тутамд:

Хүүхдийг жинлэж, бугалганы тойргийг хэмж.

- ~ Хэрэв *хүүхдийн жин нэмэгдэж байгаа бол* эхийг магтаж, эмчилгээний хоолыг долоо хоногоор тооцож өг.
- ~ Хэрэв *хүүхдийн жин эхний 2 долоо хоногийн турш бага хэвээр эсвэл жин бага хэрнээ бугалганы тойрог 110 мм-ээс бага эсвэл бугалганы тойрог 110 мм буюу түүнээс дээш хэрнээ дараалсан 2 долоо хоногийн турш жин бага байгаа бол* хүүхдийг дахин үнэл.

ЭХЭД ЗӨВЛӨ

ХООЛ

Хүүхдийн Хооллолтыг Үнэл

Хүүхдийн ердийн хооллолт ба энэ өвчний үеийн хооллолтын талаар асуулт асуу. Эхийн хариултуудыг доорх нүдэн дэх тэр насны хүүхдийн **Хооллолтын Зөвлөмжтэй** харьцуул.

АСУУ-

- ~ Та хүүхдээ хөхөөрөө хооллодог уу?
 - Та өдөрт хэдэн удаа хөхүүлдэг вэ?
 - Та шөнө хөхүүлдэг үү?
- ~ Хүүхдэд өөр ямар нэг хоол буюу шингэн өгдөг үү?
 - Ямар хоол, шингэн өгдөг вэ?
 - Өдөрт хэдэн удаа вэ?
 - Хүүхдийг хооллоход юу хэрэглэдэг вэ?
- Хэрэв насанд тохирсон жин бага бол:**
 - Хоолны цэс хэр баялаг вэ?
 - Хүүхэд насандаа тохирсон цэсээр хооллодог уу?
 - Хүүхдийг хэн, хэрхэн хооллодог вэ?
- ~ Энэ өвчний турш хүүхдийн хооллолт өөрчлөгдсөн үү?
 - Хэрэв тийм бол, яаж?

~ Өвчтэй ба Эрүүл Хүүхдийн Хооллолтын Зөвлөмж

6 сар хүртэл

- Хүүхдийг хүссэн үед нь аль болох олон удаа өдөр шөнөгүй хоногт 8-аас доошгүй удаа хөхүүл.

Хүүхэд цадаж хөхөхөө больтол нь хөхүүл.

- Эхний 6 сар дан хөхөөр хооллоно.
- Өөр хоол буюу шингэн бүү өг.
- Гэхдээ 4-6 сартай хүүхдэд:
 - хөхөндөө цадаагүй шинж илэрсэн буюу
 - жин зохих ёсоор нэмэгдэхгүй бол

нэмэгдэл хоол өг (6 сараас 12 сар хүртэлх хүүхдийн хүснэгтэд дурьдсан хоол).

Хөхүүлсний дараа нэмэгдэл хоолыг өдөрт 1-2 удаа өг.

6 сараас 12 хүртэл

- Хүүхдийг хүссэн үед нь аль болох олон удаа хөхүүл.
- Тохирсон хоолыг бэлтгэж өг (1 удаад ойролцоогоор 1 аяга = 200 мл):
 - Хүүхдийн будааны агшаамал ба зутанг сүүнд бэлтгэж цөцгийн тос, ургамлын тосны аль нэг, элсэн чихэр нэм
 - Сайтар хярж жижиглэсэн махтай бантан дээр аарц, ээдэм, бяслаг, ногоо, өндөгний шарын аль нэг, цөцгий буюу ургамлын тос нэм
 - Тарганд элсэн чихэр буюу зөгийн бал, ургамлын тос буюу цөцгий, ээдэм нэм
 - Гэрийнхний хоолны өтгөн хэсгийг жижиглэж нухаад өг.
 - Ногоо, жимсний нухаш өг.
- Хүүхэд хөхөөр хооллодог, 6-8 сартайд өдөрт 2-3 удаа, 9-12 сартайд 3-4 удаа, хэрэв хөхөөр хооллодоггүй бол өдөрт 5 удаа дээрх хоолноос өг.

12 сараас 2 нас хүртэл

- Хүүхдийг хүссэн үед нь аль болох олон удаа хөхүүл.
- Тохирсон хоолыг бэлтгэж өг (1 удаад 1 бүтэн дөрөвний нэг-1 бүтэн хагас аяга = 250-300 мл):
 - Хүүхдийн будааны агшаамал ба зутанг сүүнд бэлтгэж цөцгийн тос, ургамлын тосны аль нэг, элсэн чихэр нэм
 - Сайтар хярж жижиглэсэн махтай бантан дээр аарц, ээдэм, бяслаг, ногоо, өндөгний шарын аль нэг, цөцгий буюу ургамлын тос нэм
 - Тарганд элсэн чихэр буюу зөгийн бал, ургамлын тос буюу цөцгий, ээдэм нэм
 - Гэрийнхний хоолны өтгөн хэсгийг жижиглэж нухаад өг.
 - Ногоо, жимс өг.
- Дээрх хоолноос өдөрт 3-4 удаа, завсар нь тэжээллэг зууш 1-2 удаа өг.

2 нас ба түүнээс дээш

- Гэрийнхний болон хүүхдэд тусгайлан бэлтгэсэн хоолыг өдөрт 3 удаа заавал өг.
- Хоолны хооронд, аминдэмээр баялаг, тэжээллэг:
 - Сүү, цагаан идээ
 - Жимс, жимсгэнэ
 - Хүнсний ногоо
 - Цөцгийн тостой талх, боорцог болон бусад гурилан бүтээгдэхүүнийг өдөрт 2 удаа өг.

Хавсарсан хүндрэлгүй хүнд тураалтай хүүхдийн хооллолтын зөвлөмж

- Хэрэв хөхөөр хооллодог бол өдөр шөнөгүй, олон удаа, удаан хөхүүл.
 - Хоолны тооцоо хийж, хүүхдийг тусгай хоолоор эмчил.
- ТАЙЛБАР:** 6 сараас дээш настай, хүнд тураалтай хүүхдэд зориулсан тусгай хоолыг хэрэглэвэл 40 г/кг-аар хоногт тооцож, 2 сар өг. Энэ хоол нь ихэвчлэн 500 гр-аар савлагддаг бөгөөд бусад хүмүүст хэрэглэж болохгүй. Энэ хоолыг хэрэглэх үед цэвэр ус сайн уулга.

Ужиг суулгалттай хүүхдийн хооллолтын зөвлөмж

- Хэрэв хөхөөр хооллодог бол өдөр шөнөгүй, олон удаа, сайн хөхүүл.
- Хэрэв бусад сүү, сүү орлуулагч хэрэглэдэг бол дор дурьдсаны аль нэгээр соль:
 - хөхөө хөхүүлэх тоог нэмэгдүүлэх
 - шинэхэн таргаар орлуулах
 - сүүний хагасыг тэжээллэг зутан, цагаан будааны зутан зэрэг хагас шингэн хоолоор орлуул.
- Бусад хоолны тухайд, хүүхдийн насанд тохирсон хооллолтын зөвлөмжийг ашигла.

~ Хооллолтын Бэрхшээлийг Засах талаар Эхэд Зөвлө

Хэрэв хүүхдийг дээр бичсэн зөвлөмжийн дагуу хооллодоггүй бол эхэд дараах зөвлөгөөг өг.

~ **Хэрэв эх хөхөө сайн хөхүүлж чаддаггүй гэж хэлсэн бол хөхөөр хооллолтыг үнэл (НЯРАЙ ХҮҮХЭД хүснэгтийг хар) Шаардлагатай бол зөв байрлал ба хөхөө зөв үмхүүлэхийг эхэд зааж үзүүл.**

~ **Хэрэв 4 сар хүрээгүй хүүхэд сүү, сүү орлуулагч буюу хоол иддэг бол:**

- Хүүхдээ хөхөөрөө цатгаж чадахыг эхэд итгүүл.
- Өдөр шөнөгүй, аль болох олон удаа, удаан хөхүүлж харин бусад сүү орлуулагч буюу хоолыг аажим багасгахыг эхэд зөвлө.

~ **Хэрэв сүү, сүү орлуулагч үргэлжлүүлэн өгөх шаардлагатай бол:**

- Өдөр шөнөгүй, аль болох олон удаа хөхүүл.
- Хэрэв хүүхэд 3 сар хүрээгүй бол үнээний буцалсан сүүг будааны шүүсээр шингэлж өг (100 мл үнээний буцалсан сүү, 50 мл будааны шүүс, 2 цайны халбага элсэн чихэр). Хэрэв хүүхэд 3 сараас дээш настай бол үнээний сүү өг. Сүүг 120-130 мл-ээр өдөрт 7 удаа өг.
- Сүү орлуулагчийг зөв, цэвэр бэлтгэж, цагийн дотор өгсөн эсэхийг үнэл.

~ **Хэрэв эх хүүхдээ угжаар хооллодог бол:**

- Угжны оронд аяга халбагаар хооллохыг зөвлө.
- Хүүхдэд аяга халбагаар хэрхэн хооллохыг эхэд зааж үзүүл.

~ **Хэрэв хүүхдэд өгч байгаа хүүхдийн будааны агшаамал буюу зутанг хэтэрхий шингэн бэлтгэдэг бол:**

- Хүүхдийн будааны агшаамал буюу зутан бэлтгэх усыг багасга.
- Доорхи зааврын дагуу бэлтгэ (1 аяга = 200 мл):
Хүүхдийн будааны агшаамал: хүүхдийн будаа -1 хоолны халбага овоолон, сүү -3/4 аяга, элсэн чихэр -2 цайны халбага, цөцгийн тос -2 цайны халбага
Зутан: гурил -1 хоолны халбага, сүү -3/4 аяга, ус -1/2 аяга, элсэн чихэр -2 цайны халбага, цөцгийн тос -2 цайны халбага

~ **Хэрэв хүүхэд бие дааж өөрөө хооллодог бол:**

- Хүүхэд хоол идэх үед хамт сууж (эх өөрөө буюу том хүн), хоолоо гүйцэд идэхэд нь дэмжиж тусал.
- Хүүхдэд тохирсон хоолыг өөрт нь зориулсан таваг, аяга болон халбагаар өг.

~ **Хэрэв хүүхэд хооллох үедээ цай уудаг ба цайндаа боорцог дэвтээж иддэг бол:**

- Цайны оронд хярам буюу буцалсан ус өг.

~ **Хэрэв хүүхэд өвчилсөн үедээ хоолны дуршил муу бол:**

- Хөхөө аль болох ойр ойрхон, сайн хөхүүл.
- Олон төрлийн, амттай, зөөлөн, өөрийнх нь дуртай хоолоор бага багаар, олон удаа сайн хоолло.
- Хооллоход саадтай байвал хамрыг цэвэрлэ.
- Хүүхдийн биеийн байдал сайжрахын хэрээр хоолонд дуртай болно гэдэгт итгүүл.

~ **Хэрэв хүүхэд амны шархтай бол:**

- Нухсан төмс, өндөг, шийгуа зэрэг зөөлөн хоол өг.
- Давстай, хүчиллэг, халуун ногоотой хоолноос зайлсхий.
- Хоолыг хэрчиж нухаж өг.
- Боломжтой бол хүйтэн ундаа буюу мөс өг.

~ **Хооллолтын аливаа бэрхшээлтэй бол 5 хоногийн дараа давтан үзүүл.**

ШИНГЭН

~ Өвчний Турш Шингэн Илүү Өгөхийг Эхэд Зөвлө

ЯМАР НЭГ ӨВЧТЭЙ ХҮҮХДЭД:

- ~ Хөхийг илүү олон удаа хөхүүлэх ба хооллох бүртээ удаан хөхүүл.
- ~ Зөвхөн хөхөөрөө хооллодоггүй хүүхдэд шингэн илүү өг. Жишээлбэл: шингэлсэн шөл, будааны шүүс, тараг, хярам зэрэг шингэнүүд буюу буцалсан ус.

СУУЛГАЛТТАЙ ХҮҮХДЭД:

- ~ Шингэн илүү өгснөөр амийг нь аварч болно. ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ хүснэгтийн А буюу Б төлөвлөгөөгөөр шингэн уулга.

ЭРГЭЖ ҮЗҮҮЛЭХИЙГ ЭХЭД ЗӨВЛӨ

~ Хэзээ Эрүүл Мэндийн Ажилтанд Эргэж Үзүүлэхийг Эхэд Зөвлө

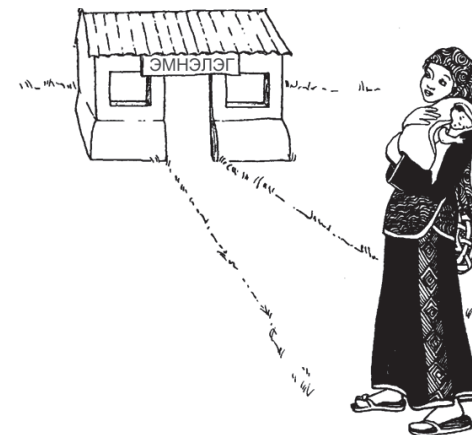
ДАВТАН ҮЗЛЭГ

Хүүхдийн өвчний ангиллын дагуу хүүхдээ давтан үзлэгт товлосон хугацаанд заавал авчрахыг эхэд зөвлө.

Хэрэв хүүхэд:	Давтан үзлэгт эргэж ирэх хугацаа
УУШГИНЫ ХАТГАЛГАА ЦУСАН СУУЛГАЛТ ХАЛУУРАЛТ(хэрэв халуун намжихгүй бол) НҮД буюу АМНЫ ХҮНДРЭЛТЭЙ УЛААНБУРХАН	2 хоног
УЖИГ СУУЛГАЛТ ЧИХНИЙ ЦОЧМОГ ХАЛДВАР ЧИХНИЙ АРХАГ ХАЛДВАР ХООЛЛОЙ-ЗАЛГИУРЫН ӨВЧИН ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛ ӨӨР ЯМАР НЭГ ӨВЧИН, хэрэв сайжрахгүй бол	5 хоног
ХАВСАРСАН ХҮНДРЭЛГҮЙ ХҮНД ТУРААЛ	7 хоног
ЦУС БАГАДАЛТ	14 хоног
ТУРААЛ (НАСАНД ТОХИРОХ ЖИН БАГА) ЦАГААН ХОРХОЙТОХ РАХИТ	30 хоног

ЭРҮҮЛ ХҮҮХДИЙН ДАРААГИЙН ДАВТАН ҮЗЛЭГ

Товлолын дагуу дараагийн дархлаажуулалтанд хэзээ ирэхийг эхэд зөвлө.

Хэзээ Яаралтай Эргэж Үзүүлэх

Хүүхдэд дараах шинжүүдийн аль нэг байвал яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.

Ямар нэг өвчтэй хүүхэд:	<ul style="list-style-type: none"> • Уух буюу хөхөхдөө муудах • Өвчин хүндрэх (бие нь муудах) • Халуурах
Уушгины хатгалгаагүй: ханиад шуухинаатай хүүхэд:	<ul style="list-style-type: none"> • Амьсгал олшрох • Амьсгал саадтай болох
Суулгалттай хүүхэд:	<ul style="list-style-type: none"> • Баас цустай болох • Уухдаа муу болох

~ Өөрийн нь Эрүүл Мэндийн Талаар Эхэд Зөвлө

- ~ Хэрэв эх өвчилсөн бол түүнд анхаарал тавьж зохих тусламж үзүүл.
- ~ Хэрэв эх хөхний өвчтэй (цус хурах, хөхний толгой хагарах, хөхний халдвар мэт) бол түүнд тусламж үзүүлэх буюу эмнэлэг рүү явуул.
- ~ Хүч чадлаа хадгалж, эрүүл явахын тулд сайн хооллож байхыг эхэд зөвлө.
- ~ Эхийн дархлаажуулалтын байдлыг шалгаж, хэрэв шаардлагатай бол түүнд стафилококкийн эсрэг хоргүйсүүр тарь.
- ~ Эхийг:
 - Гэр бүл төлөвлөлт
 - БЗДХ ба ХДХВ/ДОХ - оос сэргийлэх мэдлэгтэй байгаа эсэхийг шалга.

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

2 САР ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ӨВЧТЭЙ НЯРАЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ, ЭМЧИЛ

ҮНЭЛ

АНГИЛ

ЭМЧИЛГЭЭГ ТОГТОО

НЯРАЙГ ДАРААЛАЛ ХҮЛЭЭЛГЭЛГҮЙ ҮЗ

НЯРАЙ ЯМАР ЗОВИУРТАЙГ ЭХЭЭС АСУУ

- Энэ өвчнөөр анхны буюу давтан үзлэг болохыг тогтоо.
- Хэрэв давтан үзлэг бол энэ хүснэгтийн доор буй заавруудыг ашигла.
- Хэрэв анхны үзлэг бол нярайг доорх дарааллаар үнэл.

ӨВЧНИЙГ АНГИЛАХДАА НЯРАЙН ШИНЖҮҮД БА АСУУДЛЫГ ТЭМДЭГЛЭСЭН БҮХ НҮДНҮҮДИЙГ АШИГЛА

МАШ ХҮНД ӨВЧИН БА ХЭСЭГ ГАЗРЫН ХАЛДВАРЫГ ШАЛГА

АСУУ:		АЖИГЛА, СОНС, ТЭМТЭР:		НЯРАЙН ӨВЧНИЙГ АНГИЛ		
<ul style="list-style-type: none">Нярай хүүхдийг хооллоход бэрхшээл байна уу?Нярай хүүхэд татсан уу?	<ul style="list-style-type: none">Амьсгалыг нэг минутад тоол. Олширсон бол дахин тоол.Цээж хүчтэй хонхолзохыг ажигла.Хамар сарталзахыг ажигла.Яраглаж амьсгалахыг ажигла, сонс.Зулай чинэрснийг ажигла, тэмтэр.Чих булагтсан эсэхийг ажигла.Хүйг ажигла:<ul style="list-style-type: none">Улайсан буюу идээтэй байна уу?Улайлт арьс руу тэлсэн үү?Халууныг хэмж. (Эсвэл халуурсан буюу биеийн халуун буурсан эсэхийг барьж үз.)Арьсны идээт цэврүүг ажигла.<ul style="list-style-type: none">Тэдгээр нь олон буюу хүнд байна уу?Нярай унтаарсан буюу ухаангүй эсэхийг хар.Нярайн хөдөлгөөнийг ажигла.<ul style="list-style-type: none">Хөдөлгөөн хэвийнхээсээ бага байна уу?	НЯРАЙН ХҮҮХЭД ТАЙВАН БАЙХ ЁСТОЙ		<div>Дараах шинжүүдээс нэг нь байвал:</div> <ul style="list-style-type: none">Хооллож чадахгүйТатахАмьсгал олшрох (1 хоромд 60 буюу олон)Цээж хүчтэй хонхолзохХамар сарталзахЯраглаж амьсгалахЧихнээс булаг гоожихЗулай төмбийхХүй улайж арьс руу тэлэхХалууралт (37.5°C* буюу дээш) эсвэл халуун буурах (35.5°C* буюу хүйтэн)Арьсанд олон, хүнд идээт цэврүүтэйУнтаарсан буюу ухаангүйХөдөлгөөн ердийнхөөс бага.	МАШ ХҮНД ӨВЧИН	<div>Антибиотикийн эхний тунг булчинд тарь.</div> <div>Цусны чихэр багасахаас сэргийлж эмчил.</div> <div>Эмнэлэгт очих замд хүүхдээ яаж дулаан авч явахыг зөвлө.</div> <div>Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл. **</div>
				<ul style="list-style-type: none">Хүй улайсан буюу идээ гарсан.Арьсны идээт цэврүүтэй		НЯНГИЙН ХЭСЭГ ГАЗРЫН ХАЛДВАР

* Энэ нь суганы халуун. Шулуун гэдэсний халуун ойролцоогоор 0.5°C – аар илүү байна.

** Хэрэв хэвтүүлэх боломжгүй бол “Хүүхдийн Өвчний Цогц Менежмент, Хүүхдийг эмчил” хэсгийг хар. Хавсралт: Хэвтүүлэх боломжгүй газар.

* Энэ нь суганы халуун. Шулуун гэдэсний халуун ойролцоогоор 0.5°C – аар илүү байна.

** Хэрэв хэвтүүлэх боломжгүй бол "Хүүхдийн Өвчний Цогц Менежмент, Хүүхдийг эмчил" хэсгийг хар.
Хэвсрэлт: Хэвтүүлэх боломжгүй газар.

ДАРАА НЬ ШАРЛАЛТЫГ ШАЛГА:

АЖИГЛА, ТЭМТЭР:

- Шарлалтыг шалга (нүд, арьс шарлах).
- Нярайн гарын алга, хөлийн ул шар байна уу?

ШАРЛАЛТЫГ ангил

<ul style="list-style-type: none"> • Төрөөд 24 цаг болоогүй нярай шарлалттай байх • Наснаас хамаарахгүйгээр гарын алга, хөлийн ул шар байх 	МАШ ХҮНД ШАРЛАЛТ	<ul style="list-style-type: none"> - Цусны чихэр багасахаас сэргийлэх эмчилгээ хий. - Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл. - Эмнэлэгт очих замд хүүхдээ яаж дулаан авч явахыг зөвлө.
<ul style="list-style-type: none"> • Төрөөд 24 цагаас хойш шарлах • Гарын алга, хөлийн ул шарлалтгүй 	ШАРЛАЛТ	<ul style="list-style-type: none"> - Нярайг гэртээ асрахыг эхэд зөвлө. - Нярайн гарын алга, хөлийн ул шарлавал эмнэлэгт яаралтай ирэхийг эхэд зөвлө. - Нярай 14-өөс илүү хонож байгаа бол эмнэлэгт онош тодруулахаар илгээ. - 1 хоноод давтан үзүүл.
<ul style="list-style-type: none"> • Шарлалтгүй 	ШАРЛАЛТГҮЙ	<ul style="list-style-type: none"> - Нярайг гэртээ асрахыг эхэд зөвлө.

ДАРАА НЬ АСУУ: Нярай суулгаж байна уу?

ХЭРЭВ ТИЙМ БОЛ АСУУ:

- Баасанд нь цус байна уу?

АЖИГЛА, ТЭМТЭР:

- Нярайн ерөнхий байдлыг ажигла.
Нярайн хөдөлгөөн:
 - Нярайд өөрийн хөдөлгөөн байна уу?
 - Нярайд зөвхөн хүрэхэд хөдлөөд больж байна уу?
 - Нярай огт хөдөлгөөнгүй байна уу?

Тайван бус ба цочромхой:

- Нүд хонхойсныг ажигла.
- Хэвлийн арьсны хуниас арилах нь:
 - Маш удаан (2 секундээс их)?
 - Удаан?

СУУЛГАЛТЫГ ангил

ШИНГЭН АЛДАЛТААР нь:

Дараах шинжүүдээс хоёр нь байвал:

- Зөвхөн хүрэхэд хөдлөөд болих буюу огт хөдөлгөөнгүй
- Нүд хонхойх
- Арьсны хуниас маш удаан арилах.

ШИНГЭН ИХ АЛДАЛТ

- Хэрэв МАШ ХҮНД ӨВЧИНГҮЙ бол:
 - Шингэн их алдалтыг эмчил. (Б төлөвлөгөө)
 - БҮЮУ**
 - Хэрэв ӨӨР ХҮНД ӨВЧТЭЙ бол:
 - Замд нь уулгах ШСД-ны уусмал эхэд өгч эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
- Хөхөө үргэлжлүүлэн хөхүүлэхийг эхэд зөвлө.**

Дараах шинжүүдээс хоёр нь байвал:

- Тайван биш цочромхой
- Нүд хонхойх
- Арьсны хуниас удаан арилах.

ШИНГЭН АЛДАЛТ

- Шингэн алдалтанд шингэн ба хөхний сүү өг. (Б Төлөвлөгөө)
 - Хэрэв МАШ ХҮНД ӨВЧТЭЙ бол:
 - Замд нь уулгах ШСД эхэд өгч эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.
- Хөхөө үргэлжлүүлэн хөхүүлэхийг эхэд зөвлө.**
- Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.
 - Хэрэв сайжрахгүй бол 2 хоноод давтан үзүүл.

- Шингэн алдсан буюу их шингэн алдсанг ангилах шинж хангалттай бус.

ШИНГЭН АЛДАЛТГҮЙ

- Шингэн ба хөхний сүү өгч гэрээр эмчил. (А төлөвлөгөө)
- Хэзээ яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө.
- Хэрэв сайжрахгүй бол 2 хоноод давтан үзүүл.

Хэрэв баас цустай бол:

- Баас цустай.

ЦУСАН СУУЛГАЛТ

- Эмнэлэгт ЯАРАЛТАЙ хэвтүүл.

ДАРАА НЬ ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛ БУЮУ ТУРААЛ (ЖИН БАГА) - ЫГ ШАЛГА:

АСУУ:

- Хүүхэд хөхөөрөө юу? Хэрэв тийм бол 24 цагт хэдэн удаа хөхдөг вэ?
- Нярайд өөр ямар нэгэн хоол буюу шингэн өгдөг үү? Хэрэв тийм бол хэдэн удаа?
- Нярайг хооллоход та юу хэрэглэдэг вэ?

АЖИГЛА, ЧАГНА, ТЭМТЭР:

- Хүүхдийн насанд тохирох жинг тодорхойл.
- Аманд шархлаа буюу цагаан толбо байгаа эсэхийг ажигла (ам гэмтэх).

ХООЛЛОЛТЫГ ангил

ХЭРЭВ НЯРАЙ: **Хооллолтын ямар нэг бэрхшээлтэй, Хөхөө 24 цагт 8 – аас цөөн хөхдөг, Нярайд өөр ямар нэг хоол буюу шингэн өгдөг, буюу Насанд тохирох жин бага,**

БА

Эмнэлэгт яаралтай хэвтүүлэх ямар ч заалтгүй бол:

ХӨХӨӨР ХООЛЛОЛТЫГ ҮНЭЛ:

- Нярай сүүлийн нэг цагт хөхөө хөхсөн үү?

Хэрэв нярай сүүлийн нэг цагт хөхөө хөхөөгүй бол хүүхдээ хөхүүлэхийг эхээс хүс. 4 минутын турш хөхөхийг ажигла.
(Хэрэв нярай сүүлийн нэг цагт хөхөө хөхсөн бол хүлээж байгаад хүүхэд дахин хөхөхийг хүсэх үед нь танд хэлэхийг эхээс хүс)

ҮМХЭЛТИЙГ ШАЛГАХДАА АЖИГЛА:

- Эрүү хөхөнд хүрэх
- Амаа том ангайх
- Доод уруул цорвойх
- Хөхний нөсөөт хэсэг амны дээд талд илүү том харагдах

(Хэрэв хөхөө сайн үмхэж байвал эдгээр шинжүүд байна.)

- Хүүхэд хөхөө зөв үмхэж чадаж байна уу?
зөв үмхэхгүй зөв үмхэнэ
- Хүүхэд сайн сорж байна уу (аажим, гүнзгий сорж, заримдаа түр завсарлана)?
сайн сорохгүй сайн сорно

Хөхөхөд саадтай бол хамрыг цэвэрлэ.

- Хөхөө зөв үмхэхгүй буюу
- Сайн сорохгүй буюу
- 24 цагт 8-аас цөөн хөхөх буюу
- Өөр хоол буюу шингэн өгдөг буюу
- Насанд тохирох жин бага буюу
- Ам гэмтсэн (аманд шархлаа буюу цагаан толботой)

ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛ БУЮУ ТУРААЛ (ЖИН БАГА)

- Насанд тохирох жин хэвийн ба буруу хооллолтын шинж үгүй

ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛГҮЙ

~ Нярайг хүссэн цагт нь өдөр, шөнөгүй, аль болохоор олон удаа, сайн хөхүүлэхийг эхэд зөвлө.

- Хэрэв хөхөө зөв үмхэхгүй буюу сорохгүй бол зөв байрлал ба хөхөө зөв үмхүүлэхийг эхэд заа.

- Хэрэв 24 цагт 8-аас цөөн хөхдөг бол хөхүүлэх тоог олшруулахыг эхэд зөвлө.

~ Хэрэв өөр хоол буюу шингэн өгдөг бол хөхөө илүү хөхүүлж, өөр хоол, шингэнийг багасган аяга, халбагаар хооллохыг эхэд зөвлө.

- Хэрэв ерөөсөө хөхөө хөхдөггүй бол:

- Хөхөөр хооллох зөвлөгөө өг
- Хөхний сүү орлуулагчийг зөв бэлтгэх, аяга, халбагаар хооллох тухай эхэд зөвлө.

~ Бага жинтэй нярайг гэртээ хэрхэн дулаан байлгахыг эхэд зөвлө.

~ Ам гэмтсэн бол түүнийг гэртээ эмчлэхийг заа.

~ Нярай хүүхдийг гэртээ асрах тухай эхэд зөвлө.

~ Хооллолтын ямар нэг бэрхшээл буюу амны гэмтэлтэй хүүхдийг 2 хоноод давтан үз.

~ Бага жинтэй хүүхдийг 14 хоноод давтан үз.

~ Нярайг гэртээ асрахыг эхэд зөвлө.

~ Хүүхдээ сайн хооллож байгаа эхийг магт.

ДАРАА НЬ НЯРАЙН ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН БАЙДЛЫГ ШАЛГА

ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ТОВЛОЛ:

НАС

Төрөх үед
8 долоо хоног

ВАКЦИН

БЦЖ	Саа-1	ВГ-1
Таван-1	Саа-2	

- РАХИТЫН СЭРГИЙЛЭЛТ:

Хэрэв хүүхэд 14 хоногоос дээш настай бол, АСУУ:

Д аминдэм уусан уу?

Хэрэв үгүй бол Д аминдэмийн 1 капсул (50 000 МЕ) өг.

К АМИНДЭМ:

Төрөхөд К аминдэм хэрэглээгүй бол К₁ аминдэм (фитонадион) 1 мг булчинд тарь.

БУСАД ӨВЧНҮҮДИЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ, ЭМЧИЛ (Чагнаж үз)

НЯРАЙ ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ, ЭХЭД ЗӨВЛӨ

~ **Эмнэлэгт очих замд нярайг яаж дулаан авч явахыг зөвлө.**

- Арьс арьсаар нь шүргэлцүүлэх БУЮУ
- Ямарч үед нярайг дулаан байлга. Нярайд малгай, бээлий, оймс өмсүүлэх ба зөөлөн, хуурай даавуунд өлгийдэх буюу хөнжлөөр хуч

ЖИН	АМПИЦИЛЛИН Тун: кг жинд 50 мг	ГЕНТАМИЦИН	
		Найруулаагүй 2 мл ампулд = 20 мг 10 мг/мл	2 мл 80 мг (40 мг/мл) ампулд 6 мл ариун ус нэм, 80мг*=8 мл, 10 мг/мл
	250 мг -ийн ампул 1.3 мл ариун ус 250 мг/1.5 мл	буюу нас < 7 хоног тун 5 мг/кг	нас ≥ 7 хоног тун 7.5 мг/кг
1 - < 1.5 кг	0.4 мл	0.6 мл*	0.9 мл*
1.5 - < 2 кг	0.5 мл	0.9 мл*	1.3 мл*
2 - < 2.5 кг	0.7 мл	1.1 мл*	1.7 мл*
2.5 - < 3 кг	0.8 мл	1.4 мл*	2.0 мл*
3 - < 3.5 кг	1.0 мл	1.6 мл*	2.4 мл*
3.5 - < 4 кг	1.1 мл	1.9 мл*	2.8 мл*
4 - < 4.5 кг	1.3 мл	2.1 мл*	3.2 мл*

~Ампициллин ба Гентамицины эхний тунг булчинд тарь.

* 40 мг гентамициныг шингэлэхгүй хэрэглэхээс зайлсхий. Хэрэв шингэлэх боломжгүй бол дээрх тунгийн 1/2 –ийг хэрэглэ.

* 80 мг гентамициныг шингэлэхгүй хэрэглэхээс зайлсхий. Хэрэв шингэлэх боломжгүй бол дээрх тунгийн 1/4 –ийг хэрэглэ.

- МАШ ХҮНД ӨВЧИН гэж ангилсан нярайг эмнэлэгт хэвтүүлэх нь зөв шийдвэр. Хэрэв хэвтүүлэх боломжгүй бол ампициллин ба гентамициныг 5-аас доошгүй хоног тарь. Ампициллиныг 7 хоног хүрээгүй нярайд өдөрт 2 удаа, 7 хоногоос дээш нярайд өдөрт 3 удаа тарь. Гентамициныг өдөрт зөвхөн 1 удаа тарь.

~ **Суулгалтыг Эмчлэхэд ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ Хүснэгтийг Үз.**

НЯРАЙ ХҮҮХДИЙГ ЭМЧИЛ, ЭХЭД ЗӨВЛӨ

~ Хэсэг Газрын Халдвартай Үүсгэгчийн Эсрэг Тохирох Эм Уулга

ҮҮСГЭГЧИЙН ЭСРЭГ

НЭГДҮГЭЭР СОНГОЛТЫН ЭМ:

ХОЁРДУГААР СОНГОЛТЫН ЭМ:

АМОКСИЦИЛЛИН

КОТРИМОКСАЗОЛ

НАС буюу ЖИН	АМОКСИЦИЛЛИН Өдөрт 2 удаа 5 хоног өг			КОТРИМОКСАЗОЛ* (триметоприм + сульфаметоксазол) Өдөрт 2 удаа 5 хоног өг		
	ШАХМАЛ 250 мг	СИРОП 5 мл-т 125 мг	Флемоксин солиутаб** Уусдаг ШАХМАЛ 250 мг	НАСАНД ХҮРЭГЧДИЙН ШАХМАЛ 80 мг триметоприм +400 мг сульфаметоксазол	ХҮҮХДИЙН ШАХМАЛ 20 мг триметоприм +100 мг сульфаметоксазол	СИРОП 40 мг триметоприм +200 мг сульфаметоксазол
Төрснөөс 1 сар хүртэл (< 4 кг)	1/4	2.5 мл	1/4		1/2*	1.25 мл*
1-2 сар хүртэл (4 - <6 кг)	1/2	5 мл	1/2	1/4	1	2.5 мл

* Дутуу төрсөн буюу шарлалттай 1 сар хүртэлх нярайд котримоксазол өгөхөөс зайлсхий.

** Уусдаг шахмалыг хэрэглэх нь илүү тохиромжтой

~ Хэсэг Газрын Халдварыг Гэртээ Эмчлэхийг Эхэд Сурга

- ~ Ямар эмчилгээ хийх гэж буйг тайлбарла.
- ~ Эхний эмчилгээг эх эмнэлэг дээр хэрхэн хийхийг ажигла.
- ~ Эмчилгээг өдөрт хэдэн удаа хийхийг эхэд хэл. Хэрэв халдвар хүндэрвэл заавал эргэж ирэхийг эхэд зөвлө.

Арьсны Идээт Цэврүү буюу Хүйн Халдварыг Эмчлэхэд:

Эх дараах дарааллыг баримтлан өдөрт 2 удаа 5 хоног хийх ёстой.

- ~ Гараа угаа
- ~ Савантай усаар идээ цэврүүг зөөлөн угаа
- ~ Орчныг хуурайшуул
- ~ Генцианвиолет түрх
- ~ Гараа угаа

Амны Гэмтлийг (амны шархлаа буюу цагаан толбо) Эмчлэхэд:

Эх дараах дарааллыг баримтлан өдөрт 4 удаа 7 хоног хийх ёстой.

- ~ Гараа угаа
- ~ Хуруугаа цэвэр зөөлөн эдээр ороогоод давстай усанд норгож амыг арчиж угаа
- ~ Хагас сулруулсан генцианвиолет аманд түрх
- ~ Гараа угаа

~ Шаардлагатай бол Өвчтэй Нярай Хүүхэд Бүрийг Дархлаажуул.

ЭХЭД ЗӨВЛӨ

~ Хөхүүлэх Зөв Байрлал ба Хөхөө Зөв Үмхүүлэхийг Эхэд Зааж Сурга

~ Хүүхэд яаж тэврэхийг эхэд үзүүл:

- хүүхдийн толгой ба бие шулуун байх
- хүүхдийн хамар хөхний толгойн харалдаа, нүүр нь хөх рүүгээ хандсан байх
- хүүхдийн биеийг эх биедээ шахсан байх
- хүүхдийн зөвхөн хүзүү гарыг биш, биеийг бүхэлд нь тэврэх.

~ Хүүхдийг хөхөө үмхэхэд нь яаж туслахыг эхэд үзүүл:

- хүүхдийн уруулыг хөхний толгойд хүргэ
- хүүхдээ амаа том ангайтал нь хүлээ
- хүүхдийн доод уруул хөхний толгойн доор байхаар хүүхдийг эхийн хөх рүү чиглүүл.

~ Хөхийг сайн үмхэж, сорж чадаж байгаа эсэхийг ажигла. Хэрэв сайн үмхэхгүй буюу сорохгүй бол дахин оролдлого хийж ажигла.

~ Хөхөө хэрхэн Саахыг Эхэд Зааж Сургах

~ Эхэд хэл:

- Гараа сайтар угаа
- Өөртөө тавтай эвтэйхэн байдлаар суу
- Өргөн амсартай сав хөхнийхөө толгой ба нөсөөт хэсгийн дор барь
- Эрхий болон долоовор хуруугаараа хөхний толгойн араас барь (Хөхний толгойн оройгоос 4 см орчим зайтай)
- Хөхөө эрхий болон долоовор хуруугаар базаж шувтар
- Хуруугаараа хөхний толгойноос ижил зайтай хэвээр хөхийг тойруулан дээрх байдлаар шахаж саа
- Нэг хөхөө сүү дусалж гарах хүртэл, дараа нь нөгөө хөхөө мөн сүү дусалж гарах хүртэл саа
- Хөхөлтийн хооронд хоёр хөхийг 20-30 минутын зайтай 5-6 удаа ээлжлэн саа
- Сүү гоожиж гарахгүй болж сааж эхлэхэд дусалдаг болмогц саахаа боль.

ЭХЭД ЗӨВЛӨ

~ Аягаар Хооллохыг Эхэд Зааж Сурга

- Нярайн хувцасны урд сүү асгарч, норохоос сэргийлж даавуу тавь
- Хүүхдээ өвөр дээрээ хагас суугаа байдлаар тэвэр.
- Хэмжсэн сүүгээ аяганд хий.
- Нярайн доод урууланд аяганы ирмэгийг хүргэ.
- Аягыг бага зэрэг тонгойлгож, сүүг дөнгөж уруулд хүргэ.
- Нярай өөрөө сүүгээ ууна. Нярайн ам руу сүүг цутгаж БОЛОХГҮЙ.

~ Бага Жинтэй Нярайг Гэртээ Дулаан Байлгахыг Эхэд Зааж Сурга

- Нярайг эхтэй нь нэг орон дээр хамт байлгах
- Хүүхдийн өрөө дулаан (25°C-ээс доошгүй), нэвт салхигүй байна.
- Бага жинтэй нярайг усанд оруулахаас зайлсхий. Угаах ба усанд оруулахдаа маш дулаахан өрөөнд бүлээн усаар угаана. Усанд оруулсаны дараа тэр даруйд нь сайн арчиж хатаан, дулаан хучина.
- Нойтон хувцас (алчуур, өлгий)-ыг соль.
- Боломжтой бол өдөр, шөнөгүй арьс, арьсаар шүргэлцүүл. Арьс арьсаар шүргэлцүүлэхдээ:
 - Нярайд энгэр нь задгай дулаан цамц, малгай, оймс өмсүүл.
 - Эхийн цээжин дээр, хөхний хооронд нярайг арьс арьсаар шүргэлцүүлэн тэвэр. Нярайн толгой хажуу тийш харсан байна.
 - Эхийн хувцасны гадуур дулаан хөнжлөөр давхар хуч.
- Арьс арьсаар шүргэлцүүлэх боломжгүй бол нярайг ямарч үед дулаан байлга. Нярайд хуурай, зөөлөн нэмэлт хувцас, малгай, оймс, өмсүүлж, хөнжлөөр дулаан хуч.
- Нярайн гар, хөл дулаан байгаа эсэхийг байнга ШАЛГА. Хэрэв хүйтэн байвал арьс арьсаар шүргэлцүүлэн дахин дулаацуулна.
- Нярайг олон удаа хөхүүл.

ЭХЭД ЗӨВЛӨ

~ Нярай Хүүхдийг Гэртээ Хэрхэн Асрахыг Эхэд Зөвлө

~ НЯРАЙГ ЗӨВХӨН ЭХИЙН СҮҮГЭЭР ХООЛЛО.

~ ЯМАР Ч ҮЕД НЯРАЙГ ДУЛААН БАЙЛГА.

- Хүйтний улиралд хүүхдийн толгой, хөлийг боох ба дулаан хувцас өмсгө

~ ХЭЗЭЭ ЭРГЭЖ ҮЗҮҮЛЭХ

Давтан үзлэг

Хэрэв нярайд:	Давтан үзлэгт ирэх хугацаа
ШАРЛАЛТ	1 хоног
ХЭСЭГ ГАЗРЫН НЯНГИЙН ХАЛДВАР ХООЛЛОЛТЫН ЯМАР НЭГ БЭРХШЭЭЛ АМ ГЭМТЭХ СУУЛГАЛТ	2 хоног
ТУРААЛ (НАСАНД ТОХИРОХ ЖИН БАГА)	14 хоног

Хэзээ Яаралтай Эргэж Үзүүлэх

Эдгээр шинжээс аль нэг нь нярайд илэрвэл яаралтай эргэж үзүүлэхийг эхэд зөвлө:

Хөхөхдөө идэвх муудах
Өвчин хүндрэх (бие нь муудах)
Хөдөлгөөн муудах
Халуурах
Бие нь хөрөх
Амьсгал олшрох
Амьсгал саадтай болох
Баас цустай болох
Гарын алга ба хөлийн ул шарлах

ӨВЧТЭЙ НЯРАЙД ДАВТАН ҮЗЛЭГ, ЭМЧИЛГЭЭ ХИЙ

ДАВТАН ҮЗЛЭГЭЭР БҮХ НЯРАЙД “МАШ ХҮНД ӨВЧИН”-ИЙГ ҮНЭЛ

~ **НЯНГИЙН ХЭСЭГ ГАЗРЫН ХАЛДВАР**

2 хоногийн дараа:

- Хүйг ажигла. Хүй улайсан буюу идээ шүүстэй юу? Улайлт нь арьс руу тарж уу?
- Арьсны идээт цэврүүг ажигла. Цэврүү нь олон буюу хүндэрсэн байна уу?

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв **идээ, улайлт янзандаа буюу дордсон бол** эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **идээ буюу улайлт намжсан бол** үүсгэгчийн эсрэг 5 хоногийн эмчилгээг үргэлжлүүлэх ба хэсэг газрын халдварыг гэртээ үргэлжлүүлэн эмчлэхийг эхэд зөвлө.

~ **ШАРЛАЛТ**

1 хоногийн дараа:

- Шарлалтыг ажигла. Гарын алга, хөлийн ул шар байна уу?

Эмчилгээ:

- ~ Хэрэв гарын алга, хөлийн ул шар бол эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ Хэрэв гарын алга, хөлийн ул шар биш боловч шарлалт буураагүй бол эхэд гэрээр асрахыг зөвлөх ба 1 хоноод давтан үзүүлэхийг хэл.
- ~ Хэрэв шарлалт буурч байвал эхэд гэрийн асаргааг үргэлжлүүлэхийг зөвлө.
- ~ 14 хоногийн турш давтан үзүүлэхийг хэл. Хэрэв 14 хоноход шарлалт хэвээр байвал онош тодруулахаар эмнэлэгт хэвтүүл.

ӨВЧТЭЙ НЯРАЙД ДАВТАН ҮЗЛЭГ, ЭМЧИЛГЭЭ ХИЙ

~ ЖИН БАГА

14 хоногийн дараа:

- Нярайг жинлэж жин нь нөхөгдсөн эсэхийг тогтоо.
- Хооллолтыг дахин үнэл > “Дараа нь хооллолтын бэрхшээл буюу тураал (бага жин)-ыг шалга” хүснэгтээс үз.
- ~ Хэрэв **хүүхдийн жин нэмэгдэж байгаа бол** эхийг магтаж, зөвлөмжийн дагуу үрэлжлүүлэн хооллохыг дэмж.
- ~ Хэрэв **хүүхдийн жин бага хэвээрээ боловч хоолондоо сайн бол** эхийг магт. Эхэд сарын дараа буюу дархлаажуулалтанд ирэхдээ нярайн жинг дахин тодорхойлуулахыг зөвлө.
- ~ Хэрэв нярайн **насанд тохирох жин одоо болтол бага, хооллолтын ямар нэг бэрхшээлтэй байгаа бол** хооллолтын талаар эхэд зөвлө. 14 хоноод эргэж үзүүлэхийг эхэд хэл (эсвэл дархлаажуулалтанд ирэх үедээ, хэрэв энэ нь 2 долоо хоногийн дотор бол). Хүүхэд хоолондоо сайжирч жин нь тогтвортой нэмэгдтэл буюу насанд тохирох жиндээ хүртэл нярайг 2-3 долоо хоног бүр үргэлжлүүлэн үз.

ЖИЧ: Хэрэв та хүүхдийн хооллолт сайжраагүй буюу **жин нь буурсан** гэж үзвэл эмнэлэгт хэвтүүл.

~ ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛ

2 хоногийн дараа:

- Хооллолтыг дахин үнэл > “Дараа нь хооллолтын бэрхшээл буюу тураал (жин бага)-ыг шалга” хүснэгтээс үз.
- Анхны үзлэгээр илрүүлсэн хооллолтын бэрхшээлийн талаар асуу.
- ~ Шинэ буюу урьд нь байсан хооллолтын бэрхшээлийн талаар эхэд зөвлө. Хэрэв та хооллолтын талаар эрс өөрчлөлт хийхээр эхэд зөвлөсөн бол хүүхдээ дахин авчирч үзүүлэхийг эхээс хүс.
- ~ Хэрэв нярайн насанд тохирох жин бага бол анхны үзлэгээс хойш 14 хоногийн дараа хүүхдийн жин нэмэгдсэн эсэхийг тогтоолгохоор ирэхийг эхэд хэл.

ЖИЧ: Хэрэв та хүүхдийн хооллолт сайжраагүй буюу **жин нь буурсан** гэж үзвэл эмнэлэгт хэвтүүл.

~ АМ ГЭМТЭХ

2 хоногийн дараа:

- Аманд шархлаа буюу цагаан толбо байгаа эсэхийг ажигла.
- Хооллолтыг дахин үнэл > “Дараа нь хооллолтын бэрхшээл буюу тураал (бага жин)-ыг шалга” хүснэгтээс үз.
- ~ Хэрэв **амны гэмтэл хүндэрсэн** буюу хүүхэд **хөхөө үмхэх болон сорохдоо бэрхшээлтэй байвал** эмнэлэгт хэвтүүл.
- ~ Хэрэв **амны гэмтэл янзандаа** буюу **сайжирсан**, хүүхэд **хоолондоо сайн байвал** хагас сулруусан генцианвиолетын 5 хоногийн эмчилгээг үргэлжлүүлэн хэрэглэ.

2 САР ХҮРТЭЛХ НАРАЙ ХҮҮХДИЙН ҮЗЛЭГИЙН МАЯГТ

НЭР: _____ Нас: _____ Жин: _____ кг Биений температур _____ °C

Хүүхэд ямар зовиуртайг АСУУ: _____ Анхны үзлэг? ____ Давтан үзлэг? ____
он ____ сар ____ өдөр ____ цаг

ҮНЭЛ (Байгаа бүх шинжийг дугуйл)

АНГИЛ

МАШ ХҮНД ӨВЧИН БА ХЭСЭГ ГАЗРЫН ХАЛДВАРЫГ ШАЛГА

- Нарайг хооллоход бэрхшээл байна уу?
- Нарай хүүхэд татсан уу?

- Амьсгалын тоо нэг минутад _____ Олифрон бол давт. _____ Амьсгал олифрон уу?
- Цээж хүчтэй хонхолозохыг ажигла.
- Хамар сарталзахыг ажигла.
- Яраглаж амьсгалахыг ажигла, сонс
- Зулай чинэрэлтийг ажигла, тэмтэр.
- Чих булагтсан эсэхийг ажигла.
- Хүйг ажигла.
- Улайсан буюу идээтэй байна уу?
- Улайлт арьс руу тэлсэн үү?
- Халууралт (37,5°C буюу их, барихад халуун) буюу халуун буурах (35,5°C буюу бага, барихад хүйтэн)
- Арьсны идээт цэврүүг ажигла.
- Тэдгээр нь олон буюу хүнд байна уу?
- Нарай унтгарсан буюу ухаангүй эсэхийг хар.
- Нарайн хөдөлгөөнийг ажигла.
- Хөдөлгөөн хэвийнхээсээ бага байна уу?

ШАРЛАЛТЫГ ШАЛГА

- Шарлаштыг шалга (нүд, арьс шарлах).
- Нарайн гарын алга, хөлийн үл шар байна уу?

НАРАЙ СУУЛГАЖ БАЙНА УУ?

- Баасанд цус байна уу?

Тийм _____ Үгүй _____

- Нарайн ерөнхий байдлыг ажигла. Нарай:
 - Зөвхөн хүрэхэд хөдлөөд болих буюу огт хөдөлгөөнгүй
 - Тайван бус ба цочромжой?
 - Нүд нь хонхойсныг ажигла.
 - Хэвлийн арьсны хуниас арилах нь:
 - Маш удаан (2 секундээс их)?
 - Удаан уу?

ДАРГАД НЬ ХООЛЛОЛТЫН БЭРХШЭЭЛ БУЮУ БАГА ЖИНГ ШАЛГА

- Хооллолтонд ямар нэг бэрхшээл байна уу? Тийм _____ Үгүй _____
- Хүүхэд хөхөөр хооллодог уу? Тийм _____ Үгүй _____
- Хэрэв тийм бол 24 цагт хэдэн удаа хөхдөг вэ? ____ удаа
- Нарайд өөр ямар нэгэн хоол буюу шингэн өгдөг үү? Тийм _____ Үгүй _____
- Хэрэв тийм бол хэдэн удаа? _____
- Нарайг та юугаар хооллодог вэ? _____

Хэрэв нарай ямар нэг хооллолтын бэрхшээлтэй, 24 цагт хөхөө 8-аас цөөн хөхдөг, өөр ямар нэг хоол буюу шингэн өгдөг буюу насанд тохирох жин бага БА эмнэлэгт наралтай хэвтүүлэх ямар нэг заалтгүй бол:

ХӨХӨӨР ХООЛЛОЛТЫГ ҮНЭЛ:

- Нарай сүүлийн 1 цагт хөхөө хөхсөн үү?

- Хэрэв сүүлийн 1 цагт хөхөө хөхөөгүй бол хүүхдээ хөхүүлэхийг эхээс хүс. Хөхөхийг 4 минут ажигла.
- Хүүхэд хөхөө үмхэж чадаж байна уу? Үмхэлтийг шалгаж, ажигла. Үүнд:
 - Эрүү хөхөнд хүрэлцэх Тийм _____ Үгүй _____
 - Амга том ангайх Тийм _____ Үгүй _____
 - Доод уруул цорвойх Тийм _____ Үгүй _____
 - Хөхний нэсвөт хэсэг амны дээд талд илүү том харагдах Тийм _____ Үгүй _____
 - зөв үмхэхгүй зөв үмхэнэ

- Нарай хөхөө сайн сорж байна уу (ажим, гүнзгий сорж, заримдаа түр завсарлана)?
сайн сорохгүй сайн сорно

НАРАЙН ДАРХЛАЖУУЛАЛТЫН БАЙДЛЫГ ШАЛГА

Өнөөдөр шаардлагатай вакциныг дугуйл.

РАХИТЫН К АМИНДЭМ
СЭРГИЙЛЭЛТ

Дараагийн
вакцинд ирэх:

БЦЖ Таван-1

Д аминдэм К₁ аминдэм

(Өдөр)

Саа-1 Саа-2

БГ-1

БУСАД ӨВЧНҮҮДИЙГ ҮНЭЛ,
АНГИЛ, ЭМЧИЛ (Чагнаж үз)

Эхийн өөрийнх нь эрүүл мөндийн тухай асуу: _____ Үзлэгт зарцуулсан хугацаа _____

[illegible]

2 САРААС 5 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ӨВЧТЭЙ ХҮҮХДИЙН ҮЗЛЭГИЙН МАЯГТ

НЭР: _____ НАС: _____ ЖИН: _____ кг Биеийн температур _____ °C
Хүүхэд ямар зовиуртайг АСУУ: _____ Анхны үзлэг? _____ Давтан үзлэг? _____
_____ он _____ сар _____ өдөр _____ цаг

ҮНЭЛ (Байгаа бүх шинжийг дугуйл)

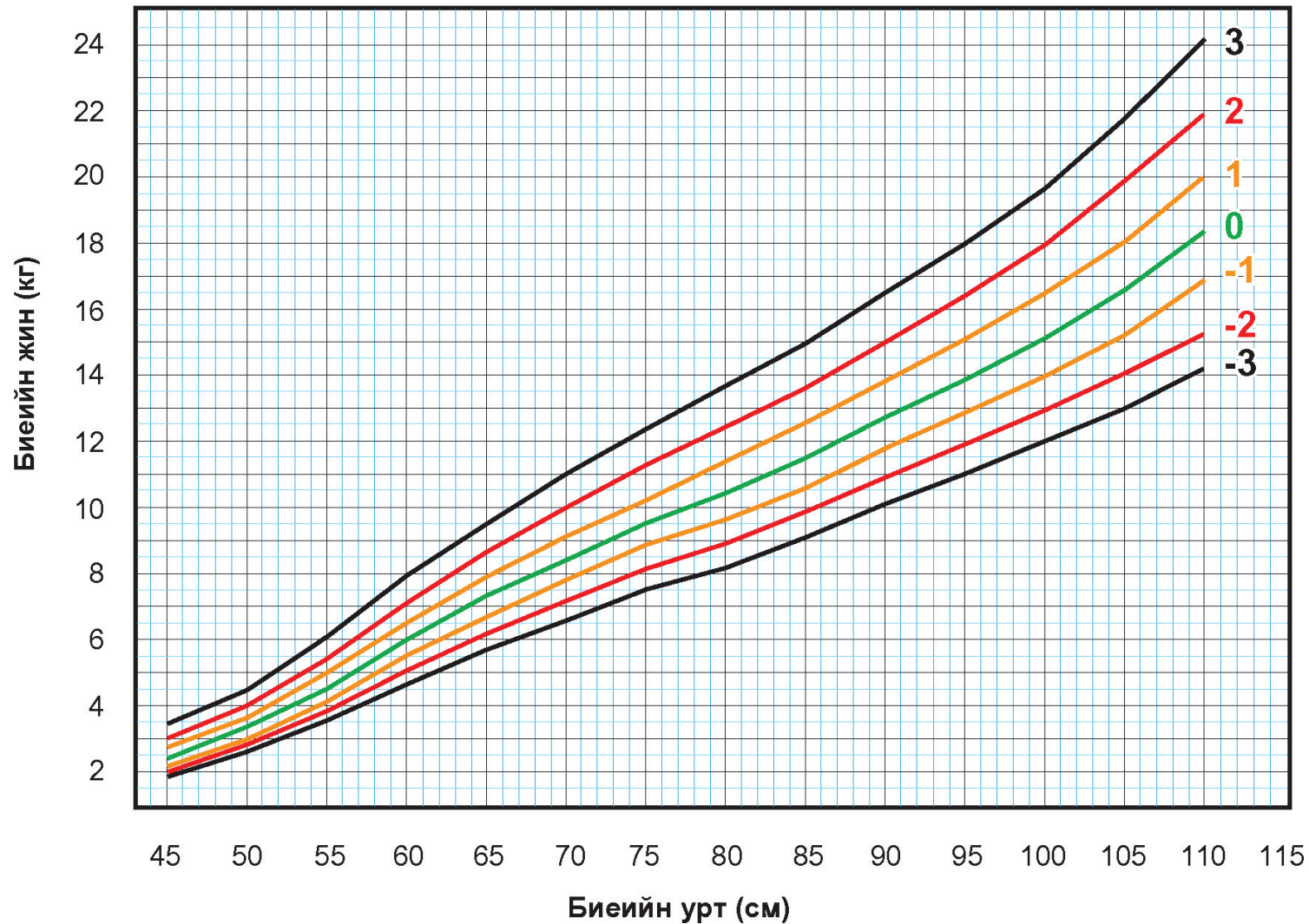
АНГИЛ

АЮУЛТАЙ ЕРӨНХИЙ ШИНЖҮҮДИЙГ ШАЛГА				Аюултай ерөнхий шинж байна уу? Тийм __ Үгүй __
УУХ БУЮУ ХӨХӨӨ ХӨХӨХ ЧАДВАРГҮЙ УУХ, ИДЭХ БҮРТЭЭ БӨӨЛЖИХ ТАТАХ				УНГААРСАН БУЮУ УХААНГҮЙ
ХҮҮХЭД ХАНИАЛГАСАН БУЮУ АМЬСГАЛ СААДТАЙ ШИНЖТЭЙ ЮУ?				Тийм __ Үгүй __
• Хэр удаан? _____ өдөр • Баавсанд цус байна уу?				• Амьсгалыг нэг минутад тоол. Нэг минутад _____ удаа. Амьсгал олширсон уу? • Цээж хонхолохоыг ажигла. • Хяктнаа амьсгалыг ажигла, сонс. • Шуугиантай амьсгалыг ажигла, сонс.
ХҮҮХЭД СУУЛГАЖ БАЙНА УУ?				Тийм __ Үгүй __
• Хэр удаан? _____ өдөр • Баавсанд цус байна уу?				• Хүүхдийн биеийн ерөнхий байдлыг ажигла. Хүүхэд: унтаа буюу ухаангүй Тайван бус ба цочромхой? • Нүд хонхойсныг ажигла. • Хүүхдэд уух юм өг. Хүүхэд: уухдаа муу буюу ууж чадахгүй юу? Цангасан, ховдотгон ууж байна уу? • Хэвлийн арьсны хуниас арилах нь: Маш удаан (2 секундээс их)? Удаан уу?
ХҮҮХЭД ХАЛУУРСАН УУ? (мэдүүлгтэй / тэмтрэхэд халуун / биеийн халуун 37.5°С буюу их)				Тийм __ Үгүй __
• Хэр удаан? _____ өдөр • Суулийн 3 сард хүүхэд улаанбурхнаар өвчилсөн үү? • 5-аас олон хоног бол өдөр бүр халуурсан уу?				• Хүзүүний хөшингийг ажигла, үз. УЛААНБУРХНЫ шинжийг ажигла. • Түгээмэл тууралт ба • Ханиалгах, нүс гоожих буюу нүд улайх шинжийн нэг • Халууралтын бусад шалтгааныг ажигла, үнэл.
Сүүлийн 3 сар дотор буюу одоо улаанбурхнаар өвчилсөн бол:				• Амны шархлааг ажигла. • Шархлаа гүнзгий ба өргөн үү? • Нүднээс нуух гарч бүлг ажигла. • Зөрлөг бүдгэрсэн эсэхийг ажигла.
ХҮҮХДЭД ЧИХНИЙ ӨВЧИН БАЙНА УУ?				Тийм __ Үгүй __
• Чих өвдөж байна уу? • Чихнээс булаг гарч байна уу? Хэрэв тийм бол хэр удаан _____ өдөр				• Чихнээс булаг гарсныг ажигла. • Чихний ард хавдар, хөндүүр байгаа эсэхийг тэмтр.
ХҮҮХДИЙН ХООЛГОЙ ӨВДӨЖ БАЙГААГ ШАЛГА?				Тийм __ Үгүй __
• Залгихад эмзэглэж байна уу?				• Эрүүн доорхи булчирхайнуудыг тэмтр. • Хоолойд нэвчдэс, идээ байгааг ажигла.
ДАРГАА НЬ ТУРААЛ БА ЦУС БАГАДАЛТЫГ ШАЛГА				
6 сараас дээш настай бол • Бугалганы тойрог 110 мм-ээс бага байна уу? • Хоолны дуршил муу байна уу?				• Илт хүнд тураалыг ажигла. • Хоёр хөлд хавантай эсэхийг ажигла. • Алганы цайлтыг ажигла. Хүвхэй цагаан уу? Бага зэрэг цагаан уу? • Хүүхдийн насанд тохирох жинг тодорхойл: Жин бага биш _____
ХҮҮХЭД 2 НАС ХҮРЭЭГҮЙ БОЛ РАХИТЫГ ШАЛГА				
• Хөхөө хөхөө, унтаж байхдаа хөлөрч байна уу? • Шээсний үнэр өөрчлөгдсөн үү?				• Гавлын яс зөөлөрсөн эсэхийг тэмтр. • "Сампигийн эрх"-ийн шинж • Булчингийн хүчдэл суларсан эсэхийг ажигла.
ХҮҮХЭД 12 САРААС ДЭЭШ НАСТАЙ БОЛ ЦАГТААН ХОРХОЙТОХЫГ ШАЛГА				
• Хошного загнагчдаг уу? • Нойронд муу юу? • Цагаан хорхой гарч байсан уу?				• Хошногоны амсар, хярсан орчим улайсан буюу маажсан эсэхийг ажигла.
ХҮҮХДИЙН ДАРХЛАХУУЛАЛТЫН БАЙДАЛ БА А АМИНДЭМИЙН ХАНГАЛТЫН БАЙДЛЫГ ШАЛГА				Дараагийн дархлаажуулалтад ирэх: _____
БЦҮЖ Таван- 1 Таван- 2 Таван- 3 А АМИНДЭМ				
Саа-1 Саа-2 Саа-3 Саа-4 УБ, У, ГХ-1 УБ, У, ГХ-2				(Өдөр) _____
БГ-1				
ХҮҮХЭД ЦУС БАГАДАЛТ БУЮУ ЖИН БАГА ЗСВЭЛ 2 НАС ХҮРЭЭГҮЙ БОЛ ХҮҮХДИЙН ХООЛЛОЛТЫН БАЙДЛЫГ ҮНЭЛ.				Хооллолтын бархшээлүүд
• Та хүүхдээ хөхөөр хооллодог уу? Тийм __ Үгүй __ Хэрэв тийм бол 24 цагт хэдэн удаа? _____ удаа. Та шөнө хөхүүлдэг үү? Тийм __ Үгүй __ • Хүүхдэд ямар нэг хоол буюу шингэн өгдөг үү? Тийм __ Үгүй __ Хэрэв тийм бол ямар хоол буюу шингэнээр хэмжээгээр өгдөг вэ? _____				
Өдөрт хэдэн удаа? _____ удаа. Хүүхдийг хооллохдоо та юу хэрэглэдэг вэ? _____ Хэрэв насанд тохирсон жин бага бол: Ямар хэмжээтэй хоол иддэг вэ? _____ Хүүхэд өөрөө хоолоо иддэг үү? _____ Хэн хүүхдийг хооллодог вэ? Яах? _____ Тийм __ Үгүй __ • Энэ өвчний явцад хүүхдийн хооллолт өөрчлөгдсөн үү? _____ Тийм __ Үгүй __ Тийм бол, яаж? _____				
БУСАД ӨВЧНҮҮДИЙГ ҮНЭЛ, АНГИЛ, ЭМЧИЛ (Чатнаж үз)				Эхийн өөрийнх нь эрүүл мэндийн тухай асуу: _____ Үзлэгт зарцуулсан хугацаа _____

ЭГЛИЧЭЭ

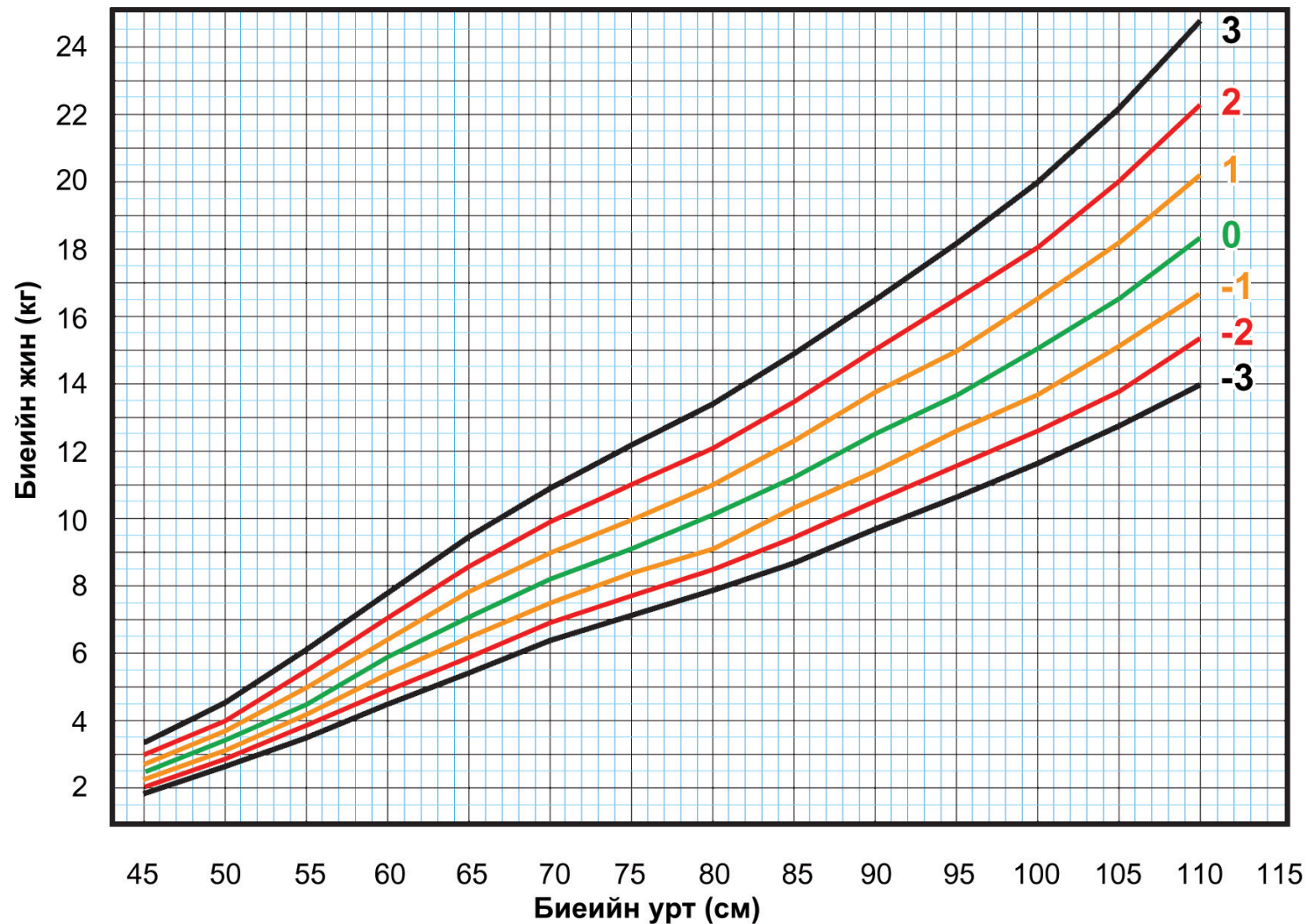
[illegible]

Эрэгтэй хүүхдийн Жин уртын үзүүлэлт Төрснөөс хойш 24 сар хүртэл (Z-оноогоор)

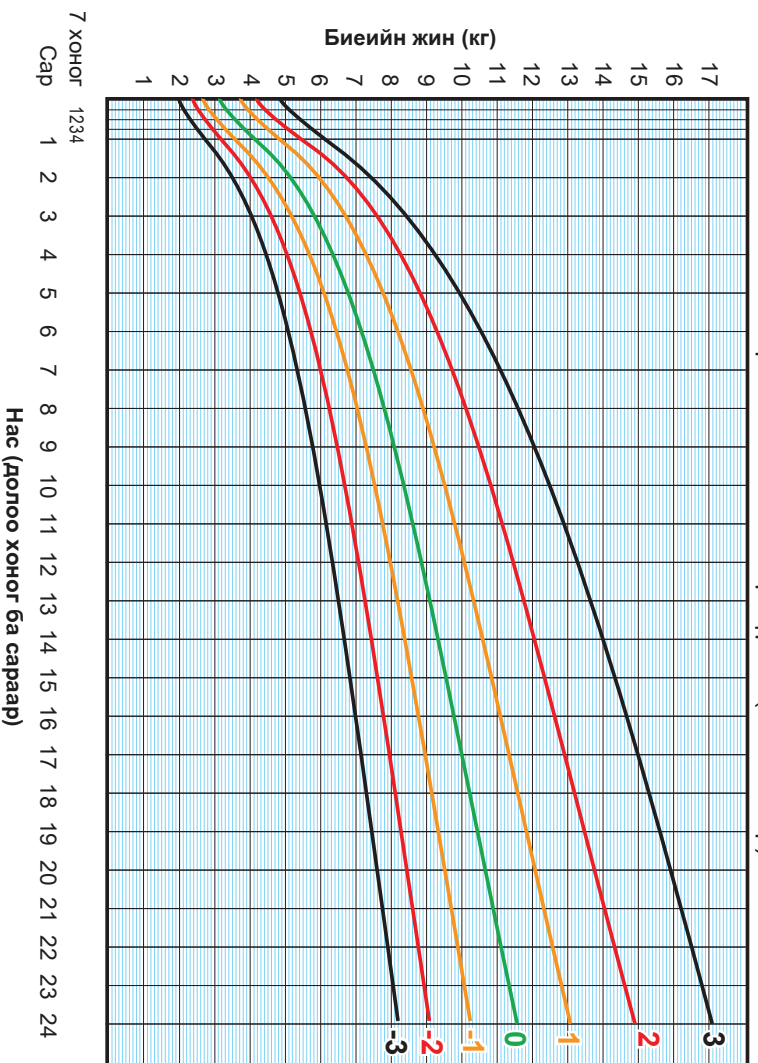
Жин уртын энэ хүснэгт нь биеийн жинг уртад харьцуулсан үзүүлэлтийг голчтой (0 шугам) харьцуулж харуулна. Жин уртын үзүүлэлт нь 3 шугамнаас дээгүүр тэмдэглэгдэж байгаа хүүхдийг тарган байна гэж үзнэ. 2 шугамнаас дээгүүр байгаа бол илүүдэл жинтэй гэж үзнэ. 1 шугамнаас дээгүүр тэмдэглэгдвэл илүүдэл жинд өртөх эрсдэлтэй гэж үзнэ. -2 шугамнаас доогуур тэмдэглэгдвэл туранхай байна гэж үзнэ. -3 шугамнаас доогуур тэмдэглэгдвэл хүнд хэлбэрийн туранхай гэж үзнэ. Энэ үед яаралтай тусгай асаргаа шаардлагатай.

Эмэгтэй хүүхдийн Жин уртын үзүүлэлт Төрснөөс хойш 24 сар хүртэл (Z-оноогоор)

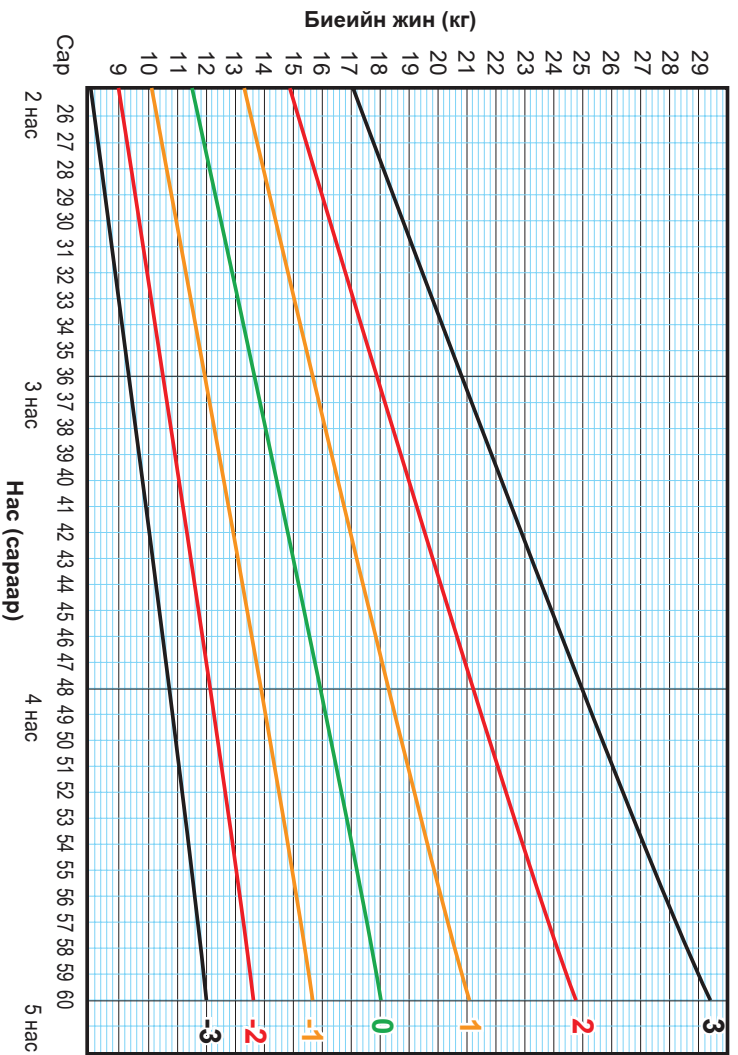

Жин уртын энэ хүснэгт нь биеийн жинг уртад харьцуулсан үзүүлэлтийг голчтой (0 шугам) харьцуулж харуулна. Жин уртын үзүүлэлт нь 3 шугамнаас дээгүүр тэмдэглэгдэж байгаа хүүхдийг тарган байна гэж үзнэ. 2 шугамнаас дээгүүр байгаа бол илүүдэл жинтэй гэж үзнэ. 1 шугамнаас дээгүүр тэмдэглэгдвэл илүүдэл жинд өртөх эрсдэлтэй гэж үзнэ. -2 шугамнаас доогуур тэмдэглэгдвэл туранхай байна гэж үзнэ. -3 шугамнаас доогуур тэмдэглэгдвэл хүнд хэлбэрийн туранхай гэж үзнэ. Энэ үед яаралтай тусгай асаргаа шаардлагатай.

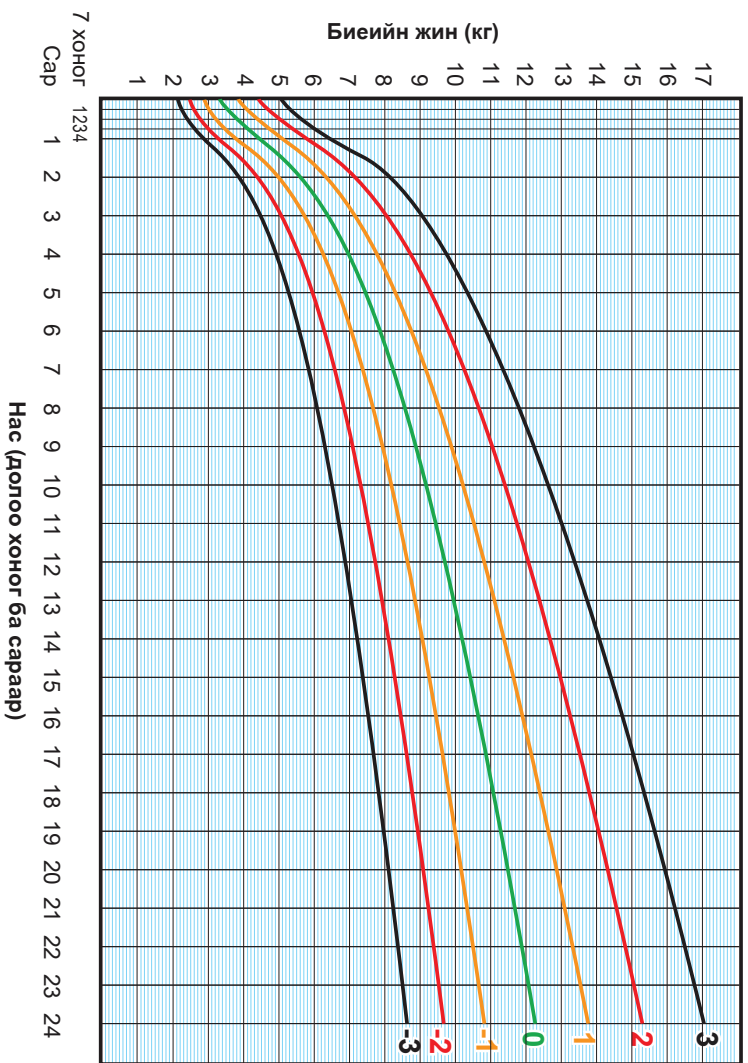
Эмэгтэй хүүхдийн Жин насны үзүүлэлт Төрснөөс хойш 24 сар хүртэл (Z-оноогоор)

Эмэгтэй хүүхдийн Жин насны үзүүлэлт 25 - 60 сар хүртэл (Z-оноогоор)

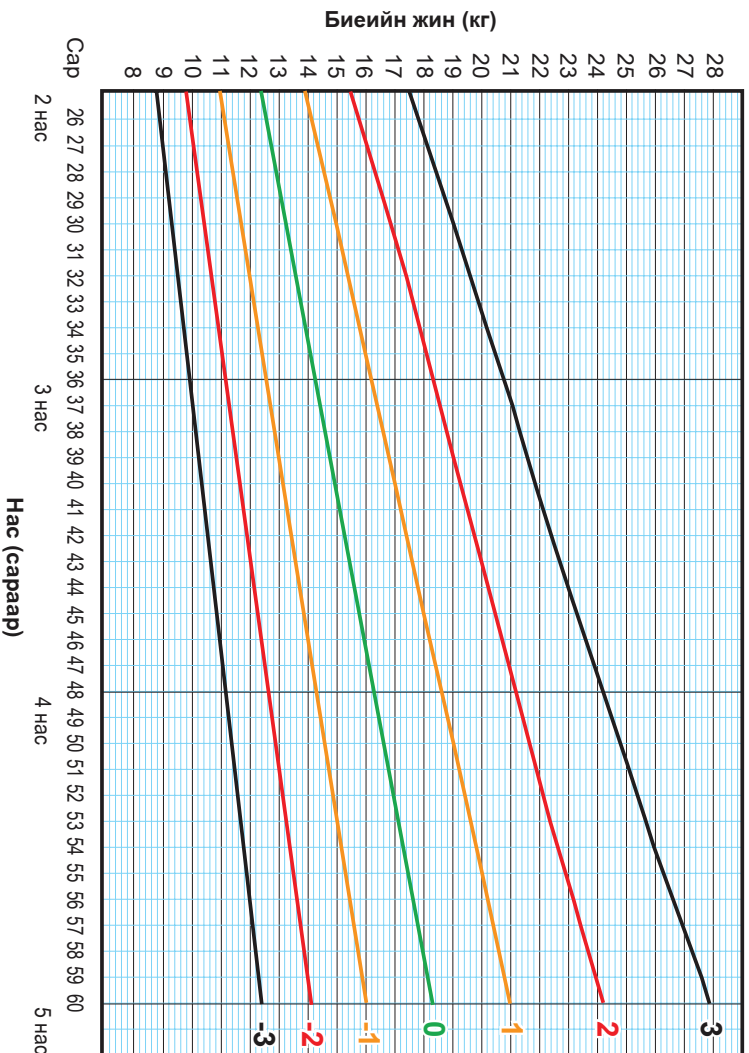

Эрэгтэй хүүхдийн Жин насны үзүүлэлт Төрснөөс хойш 24 сар хүртэл (Z-оноогоор)

Жин насныг энэ хүснэгт нь биеийн жинг насанд харьцуулсан үзүүлэлтийг голчтой (0 шугам) харьцуулж харуулна. Жин насны үзүүлэлт нь -2 шугамнаас доогуур тэмдэглэгдэж байгаа хүүхдийг туралттай байна гэж үзнэ. -3 шугамнаас доогуур байх нь хүнд хэлбэрийн туралттайг илтгэнэ. Энэ үед мэргэжл ба кваншиоркорын клиник шинж тэмдгүүд ажиглагдаж болно.

Эрэгтэй хүүхдийн Жин насны үзүүлэлт 25 - 60 сар хүртэл (Z-оноогоор)

Жин насныг энэ хүснэгт нь биеийн жинг насанд харьцуулсан үзүүлэлтийг голчтой (0 шугам) харьцуулж харуулна. Жин насны үзүүлэлт нь -2 шугамнаас доогуур тэмдэглэгдэж байгаа хүүхдийг туралттай байна гэж үзнэ. -3 шугамнаас доогуур байх нь хүнд хэлбэрийн туралттайг илтгэнэ. Энэ үед мэргэжл ба кваншиоркорын клиник шинж тэмдгүүд ажиглагдаж болно.